

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 23—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. D. VARNAY ELEMÉR

DRÁGULÁS

észlelhető a közélet minden vonalán. A termény-piac árai rohamosan emelkednek, főként azért, mert a hadviselő államok minden áldozatosággal igyekeznek fokozott szükségleteiket kielégíteni. Ugrásszerűen emelkedik a borsó, bab, árpa és olajmagvak ára. A fogyasztó közönséget azonban legérzékenyebben érinti, különösen a városok lakosságát, a piac hallatlan megdrágulása. A temesvári élelmiszerpiacon néhány nap alatt a fogyasztó közönség általános megdöbbenésére a tojás darabonkénti ára 2.30, 2.40, sőt 2.50 leire emelkedett. Példátlan tünet ez a kínos Bárság kellős közepén. Egyedüli elfogadható magyarázat, amelyet termelői körökben is megerősítenek, hogy a tojásexportőrök összevásárolják a falvakban és nagy tételekben szállítják külföldre. Olyan mértékben azonban nem szabadna ennek megtörténnie, hogy a lakosság részére úgyszólván lehetetlenné váljék az ön-ellátás.

Hasonló a helyzet a hússal is. Hatóságilag ugyan maximálták a húsarakat, a mézárosok azonban azt panaszolják, hogy ők nem tudnak ennek a rendelkezésnek eleget tenni, mert nem áll módjukban úgy vásárolni, hogy a megállapított áron mérhessék ki a fogyasztó közönség számára a húst. Az élőállatok vásárlására vonatkozólag kellenének tehát megfelelő intézkedések, hogy a maximálás elve a nagyközönség számára maradéktalanul érvényesüljön. Ugyanilyen indokolatlan a csokoládé, tea, kávé és más gyarmatárúk rendkívüli megdrágulása, mert Romániának, habár nehezebb körülmények között is, de még mindig megvannak az egyes kapcsolatai, hogy ezeket a cikkeket megszeresse. Annál is inkább sürgősen szükséges ezen a téren az intézkedés, mert ha egyszer a drágulás megkezdődik, úgy ez a tendencia csakhamar a termelés és eladás minden vonalán érvényesül.

Szélesen, mint a fenyegető árvíz, ömlik máris ez a néhány hét óta feltámadt drágasági hullám. Igen sok kirakatból eltűntek az árakat jelző cédulák s mire majd ismét megjelennek, alapos meglepetésben lesz részünk. És megvehetjük majd ugyanazt az árút húsz-harminc százalékkal drágábban, mint amennyibe alig néhány héttel ezelőtt került. Már pedig az ilyen eljárás kimeríti az árdrágítás ismérveit, amely ellen a leghathatósabbban küzdeni kell. Meg kell akadályozni az ilyen törekvéseket a köz érdekében. Mert lehetetlen állapot az, hogy akadjanak olyanok, akik illetéktelen nyereségekre tehessenek szert, vagyonokat halmozzanak ugyanakkor, a mikor mások munkájukat, napi foglalatosságukat otthagynak, bevonulnak, hogy katonai kötelességüknek tegyenek eleget. Ezzel az áldozatosággal szemben egyenesen bűn az ilyen mohó spekuláció. De bűn a fogyasztó közönséggel szemben is azoknak az eljárása, akik ilyen módon két bőrt akarnak lenyúzni a vevőről. Mert kétségtelen, hogy aki már meglévő, kikalkulált árúját adja el húsz vagy harminc százalékos felárral, az veszedelmes ellensége a köznek.

Lassankint tétre fordul az idő, aki csak teheti, módjához képest bevásárol. De annak a sok tisztviselőnek, hivatalnoknak, kötött jövedelmű alkalmazottnak, munkásnak, cselédnek nincs módjában konjunktúrális prémiumokat kiizsákolni, mindezek örvendek: ha az ügyis elég nagy drágaság mellett legalább mindazt beszerezhetik, amire feltétlenül szükségük van. A legmagasabb érdek követeli tehát, hogy ne tehessenek szert indokolatlan és meg nem szolgált jövedelmekre nehéz és bonyodalmos idők sunyi vámszedői. Az ilyen törekvéseket minden lehető eszközzel le kell törni. Így kívánja azt a köz s a mai súlyos idők érdeke. (F.)

Négy államfő rádióbeszéde az államok együttműködéséről

Befejeződött a stockholmi konferencia

Stockholmból jelentik: Csütörtökön délben 12 óra után elhangzott a svéd királyi kastélyban az északi államfők rádióbeszéde. A dán király a mostani találkozózt a malmói értekezlethez hasonlította, amely a világháború első évében folyt le és hangoztatta ezután az északi államok együttműködésének szükségességét és szolidaritását. A norvég király

példaképpül állította a világ számára az északi államok összetartását.

Utolsónak lépett a mikrofonhoz Kallio finn államelnök. Kijelentette, hogy a helyzet komoly, de annak a reményének adott kifejezést, hogy sikerül majd békés úton megoldani a problémákat.

Hangsúlyozta, hogy a támogatás, amelyben Finnországot több állam fogja részesíteni, nemcsak szavakban, hanem tettekben is megnyilvánul majd. (Dunaposta.)

Ezrével érkeztek táviratok a konferenciához

Stockholmból jelentik: (Radiopress.) Az északi államok királyai és a finn államfő csütörtökön délelőtt 10 órakor folytatták tanácskozásukat a svéd külügyminisztérium palotájában. Délben 2 órakor a svéd király kastélyában villásreggelit adott és azt hiszik, hogy ezzel a tanácskozások véget is érnek.

A skandináv államok értekezletéről délig nem adtak ki semmiféle közleményt. Az Egyesült Államok, Argentína, Mexikó kormányain kívül más különböző államokból ezrével érkeznek a táviratok az értekezlethez, amelyben szerencsét kívánnak a tárgyalások menetéhez. A norvég és a dán uralkodók ma este utaznak el Stockholmból.

Stockholmból jelentik: Gusztáv király szerdán este a skandináv államfők üszteleterére dísz-

vacsorát adott. A vacsora után fogadták a lakosság hódoló felvonulását. (Dunaposta.)

HELSINKIBEN MEGKEZDŐDÖTT A NÉMETEK KITELEPÍTÉSE

Rómából jelentik: A Messagero szerint a stockholmi értekezlet nagy aggodalom közepette ült össze. Rossz jelnek könyvelték el, hogy Helsinkiben is megkezdtek már a németek sürgős hazatelepítését. Mintegy 4000 német állampolgárt szállítottak fel, hogy térjenek haza Németországba. Ennek azért van nagy jelentősége, mert ezek a németek olyan finnországi gyáraknál dolgoztak, amelyek kétszáz év óta szoros kapcsolatban állottak mindig Németországgal (Dunaposta.)

Németország távol tartja magát a finn kérdéstől

Illetékes német körökben rámutatnak arra, hogy a megváltozott helyzet a skandináv-államok számára is szükségessé teszi, hogy újajalkítsák Oroszországhoz való viszonyukat. Ettől

Németország ugyanúgy távol tartja magát, mint ahogyan tette a balti államok esetében. (Dunaposta.)

Izgalmas párbeszéd Molotov és Paasakivi között

Rómából jelentik: A Stampa feltűnést keltő cikkben írja meg azt a történetet, amelyet Helsinkiben beszélnek Paasakivi finn főmegbízott és Molotov orosz külügyi népbiztos találkozójáról.

— Mennyi katonája van Finnországnak — kérdezte Molotov a finn küldöttség vezetőjétől.
— Négyszázezer! — volt a válasz.
— A Szovjet akkor négy millió embert fog kiállítani — mondotta Molotov.
— Ez túlsok — felelt Paasakivi. — Túl sok ahhoz, hogy valamennyit finn földben fejten eltemetni.

A Corriera della Sera szintén megírja ezt és hozzáteszi, hogy ez a nem hiteles dialogus múltó Paasakivi és a finn nemzet önértetéhez. (Dunaposta.)

Az orosz csapatok elfoglalták az esztországi erődítményeket

Berlinből jelentik: (Radiopress.) A Német Távirati iroda jelentése szerint a szovjet csapatok csütörtökön reggel indultak meg Esztországba két irányból, még pedig Leningrád felől Narva irányába és Pskov felől Dorpat irányába. Az eszt határon az eszt hadsereg képviselői üdvözölték a szov-

jet csapatokat, amelyek nagyjából pánccelos autókból és gépesített osztagokból állanak. A szovjet-orosz csapatok elfoglalják az eszt-orosz szerződésben kijelölt katonai pontokat és erődítményeket.

Német területen nem áll ellenség

**A francia csapatok mindenütt visszavonultak
eredeti állásaikba**

Berlinből jelenti a német véderő főparancsnokság: A Saar és a Vorbach-Bitsch között csapataink a határra és

a határon túlra vetette vissza a még német földön levő ellenséges csapatokat.

A nyugati arcvonal többi szakaszain csak helyi tüzéségi és felderítő tevékenység folyt. Néhány helyen átmenetileg elvesztettük az ellenséggel az érintkezést, mivel a német csapatok sehol sem lépték át a francia határt. Ezzel befejezettek tekinthető a nyugati arcvonalon a harci tevékenységek első szakasza, amelyek francia kezdeményezésből indultak ki és a véderő főparancsnokság a nyugati arcvonalon lefolyt eddigi harcokból áttekintést adott ki, amely többek között a következőket mondja:

A lengyelországi hadműveletek megkezdésekor határerődítvényeinket is erős német csapatok kötelek szállták meg. Szeptember 9-én indultak meg a francia ellenségeskedések és a francia felderítő csapatok egyszerre több helyen lépték át a határt a luxemburgi határ és a Rajna vonala közötti területeken. Ez idő óta a nyugati arcvonalon egyetlen helyen sem fordultak elő komolyabb harci tevékenységek. A tisztán helyi jelentőségű küzdelmek erődítvényeink előtti hatalmas és széles síkságokon zajlottak le, de olyan mértékben, hogy mindkét oldalon csak kisebb kötelékek, amelyek nem haladtak meg még az egy század mennyiségét sem, vettek részt bennük. Ezen tisztán helyi jelentőségű csatározások során néhány német helység a luxemburgi határ és Saarleutern között, azonkívül a Warndt erdőség és Saarbrückentől délre, a fali erdőség a francia csapatok kezére jutott.

A német csapatok annak idején tervszerűen hagyták el ezeket a területeket, amelyeken sikerült az ellenségnek néhol 3-5 kilométernyi mélységbe bejutni. A tüzéségi tevékenység is csak a gyalogság hadi tevékenységének megfelelően csekély volt és ez főleg a német erődítvények előtti tereppontok zavarását végezte, továbbá

egyetlen esetben lőtte a francia nehéztüzérség az egyik német betonerődítvényt, de minden eredmény nélkül.

A légi háború a nyugati arcvonalon mindkét részről nem ment túl a felderítő, a vadász és légvédelmi tevékenységen. Bombatámadás egyetlen egyszer sem történt.

A nyugati védőövben lévő német területen ma már egyetlen ellenséges katona sincs.

A háború kezdete óta a nyugati arcvonalon 60 ellenséges repülőgépet, köztük 12 angolt lőttünk le részben vadászrepülőinkkel, részben pedig légelhárító ágyúinkkal. Az ellenséges repülőgépek vesztesége azonban Németország belső területe felett, valamint a tengerpartok mentén ebben a számban nem foglaltatnak. Németország összes vesztesége a nyugati arcvonalon a háború kitörése óta 195 haláleset, 356 sebesült, 100 eltűnt és 11 német repülőgép. Ennek ellenében az ellenség vesztesége csak foglyokban október 18-ig 25 tiszt és 664 altiszt és közlegény.

**„NÉMETORSZÁG CSAK IZELÍTŐT ADOTT
A HÁBORÚBÓL“**

Rómából jelenti: (Dunaposta.) A Stampa értesülése szerint német tengeraltájtárók és repülőgépek támadásai az angol partok ellen még mindig nem jelenti azt, hogy Németország teljes erővel bedobja magát a háborúba, hanem csak hathatós izelítőt akar adni azoknak, akik hosszú háborúra gondolnak. A lap szerint Németország most is kész a háború helyett a békét választani, ha elismerik Hitler béke gesztusát. Rómában egyébként azt mondják, hogy a háború és a béke kérdésében Londonnak és Párisnak kell megadni a választ.

A NYUGATI FRONTON ESİK AZ ESŐ

Londonból jelenti: A Reuter iroda közli: A nyugati harctéren 24 óra óta megszakítás nél-

kül esik az eső, aminek következtében a harci tevékenység csaknem teljes egészében megszűnt. Lehetséges, hogy a most folyó élénk diplomáciai tárgyalások is késleltetik a nagyarányú támadások megindítását. (Rador.)

FRANCIA JELENTÉSEK

Párisból jelenti: (Dunaposta.) A harctéri helyzet általánosságban tegnap változatlan maradt. A felderítő osztagok élénk tevékenységet fejtettek ki, különösen a Mosel és a Saar között. Luxemburgból jelenti: Csendes éjszaka után csütörtökön reggel a francia tüzéség löni kezdte a sehendorfi országot és Perl helység környékét. (Rador.)

DALADIER A NÉMET ELŐNYOMULÁSRÓL

Párisból jelenti: A csütörtök reggeli minisztertanácsban Daladier miniszterelnök részletesen beszámolt a diplomáciai és katonai hely-

Telitalálat ért egy angol hadihajót Firth of Forthban

Berlinből jelenti: A német sajtó jelenti, hogy hétfőn harci repülőgépek a Firth of Forth-i kikötőben bombákat dobtak a brit flottára és ugyancsak a gépek ezt szerdán is megismélték. Két bomba

telitalálat érte az egyik angol hajót, amelyről azonnal nagy füst és tüzoszlop szállott fel. (Rador.)

Hamis hír jelent meg a Memel visszaköveteléséről

Berlinből jelenti a DNB távirati ügynökség: Néhány napja a külföldi sajtóban hamis hírek keltek lábra, amelyek szerint Litvánia orosz támogatással területi követelésekkel lépne fel Németországgal szemben, első sorban a Memel-vidéket illetően. A

német hivatalos távirati ügynökség a leghatározottabb módon cáfolja ezeket a híreket. Hozzáteszi, hogy a Memel-vidék ügye az ez év márciusában létrejött német-litván egyezményben végleges megoldást nyert. (Rador.)

MINISZTERT KÜLDÖTT MOSZKVÁBA ANGLIA CHAMBERLAIN NEM HAJLANDÓ A SZOVJETHEZ VALÓ KÖZELEDÉSRE

Stockholmból jelenti: (Dunaposta.) Az Af-tenbladeld jelentése szerint Maiszki iondoni orosz nagykövet Halifax angol külügyminiszterrel közölte, hogy Moszkvában szívesen látnák, ha a Szovjettel folytatandó tárgyalások céljából az angol kabinet egyik miniszter tagját küldenék Moszkvába. A lap szerint az angol kormány Eden jelenlegi dominiumügyi minisztert küldi Moszkvába az angol küldöttség élén.

A szovjettel való viszony ügye ma domináló kérdés Angliában. Egyes körök a mindenáron való közeledést szorgalmazzák, mások viszont nem akarják a gazdasági kérdéseken túlmenő kapcsolatokat. A közeledés legfőbb híve Eden dominiumügyi miniszter és Hudson külkereske-

delmi államtitkár. A kabinet többi tagja, köztük Chamberlain miniszterelnök erős gatlásokat érez a politikai kötelezettségekkel szemben. Ezek azt hangoztatják, hogy London és Moszkva kapcsolatának szorosabbá való fűzése közvetlenül Németországnak válna hasznára. Emellett nehézségeket okoz a kapcsolatok megszilárdításánál az a körülmény, hogy Oroszország elfoglalta Lengyelországot nagy részét, a kereskedelmi kapcsolatoknak azonban mindenki híve és az Oroszországba utazó delegáció valószínűleg csak ilyen irányu megbízást kap, de bármilyen irányu tárgyalások is kezdődjenek meg, annyi bizonyos, hogy a küldöttséget tényleg egy miniszter fogja vezetni.

Bastianini nem adott át béketervezetet

Rómából jelenti: (Dunaposta.) A Stefani ügynökség szerint Halifax lord és Bastianini londoni olasz nagykövet megbeszélése hosszú és szívélyes volt, Bastianini azonban semmiféle tervezetet vagy emlékiratot nem nyújtott át az angol külügyminiszternek. Ezt az értesülést meg-

erősíti a Daily Telegraph is. A lap szerint Halifax lord és Bastianini áttekintették a nemzetközi helyzetet Chamberlain és Halifax római látogatásától a mostani eseményekig.

BENES KEGVESZTETT LETT PÁRISBAN.

Rómából jelenti: A római lapok párisi jelentést kaptak arról, hogy Benes elnöklété alatt új emigráns csehszlovák kormány alakult és Ossucky párisi volt csehszlovák követ tárgyalásokat folytat az új kormánynak francia részről való elismerése érdekében. Érdekes, hogy ezeket a tárgyalásokat Ossuckyra bízták, amiből arra következtetnek egyesek, hogy Benes talán kegyvesztett lett Párisban. (Dunaposta.)

Felemelték a németországi vaj- és zsiradagot

Berlinből jelenti: A Német Távirati Iroda jelenti: Az október 23-tól november 19-ig érvényes élelmiszerjegyek kiosztása alkalmával kellemes meglepetés érte a lakosságot. A vajada-

got 50 százalékkal felemelték és a hat éven aluli gyermekek számára többlet zsiradagokat állítottak meg. (Rador.)

Megkötötték az angol-francia-török szövetségi szerződést

**Ma este irták alá az okmányt Ankarában
Törökország ragaszkodik a montreuxi jogokhoz**

Ankarából jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti: A török sajtó egyhangú helyesléssel vette tudomásul az ankarai kormány szilárd magatartását Szovjet-Oroszországgal szemben és azt a tényt, hogy visszautasította Moszkva ajánlatát mert az összeférhetetlen az Angliával és Franciaországgal szemben vállalt kötelezettségekkel. A lapok kijelentik, hogy Törökország semmiféle olyan javaslatot nem fogad el, amely csökkentené a montreuxi szerződésben biztosított jogait, miután ezt az egyezményt az összes érdekelt államok, köztük Szovjet-Oroszország is, aláírták. Törökország minden erőfeszítést megtesz a béke biztosítására, de adott szavát sohasem fogja megszegni.

A Reuter-ügynökség jelenti, hogy csütörtökön délelőtt megkezdődtek a vezérkari tárgyalások Weygand tábornok, a francia és Wawel tábornok, a brit csapatok keleti főparancsnoka, valamint a török vezérkar tisztjei között. Ezek a tárgyalások előreláthatóan vasárnapig tartanak. (Rador.)

ELFOGADHATATLANOK VOLTAK A SZOVJET JAVASLATAI

Londonból jelentik: (Rador.) A külügyminisztérium az alábbi közleményt adta ki:

Mit tartalmaz a kölcsönös segélynyújtási szerződés?

Ankarából jelentik: Ma délután hat órakor aláírásra került az angol-francia-török kölcsönös segélynyújtási szerződés, amelyet 15 évre kötöttek meg. A szerződés szabályozza azokat az eseteket, amikor Anglia és Franciaország tartozik Törökországnak segítséget nyújtani és viszont. A Törökországot terhelő kötelezettségek között van, hogy a török köztársaság harcba lép, ha Anglia és Franciaország a Romániával és Görögországgal vállalt kötelezettségeik alapján háborúba keveredne.

A Szovjet csak feltételek mellett hajlandó Kína további támogatására

Tokióból jelentik: A Domei hírszolgálati ügynökség úgy tudja, hogy az orosz kormány közölte volna Kínával azokat a feltételeket, amelyeknek ellenében hajlandó katonai segítséget nyújtani. A feltételek között szerepel,

hogy Szovjet-Oroszországnak joga legyen állandóan katonaságot tartani Mongóliában és Singkiangban, valamint hogy Kína északkeleti részében a kommunista elveket terjeszthesse. (Rador.)

Lemondott a bolgár kormány

Szélesebb alapokon akarják megszervezni az új kormányt, amely elnöke Kiosseivanov lesz

Szófiából jelentik: (Rádiopress.) Boris bolgár király csütörtökön délelőtt kihallgatáson fogadta Kiosseivanov miniszterelnököt, aki benyújtotta a kormány lemondását. A király a lemondást elfogadta és az új kormány megalakulásáig a jelenlegi kormányt bízta meg az ügyek vitelével.

A kormány lemondását már napok óta várta. Politikai körökben tudták, hogy a miniszter-

elnök a parlament összeülése előtt szélesebb alapokra akarja helyezni a kormányt és abban helyet óhajt létesíteni a bolgár parlamenti pártok vezetőinek. Úgy tudják, hogy a király újból Kiosseivanovot bízta meg a kormány megalakításával. Híre jár, hogy az új kormány teljhatalmat kér a parlamenttől.

Anglia számol a Pittman-javaslat leszavazásával

Kanadában akarnak repülőgépgyárakat felállítani

Washingtonból jelentik: A semlegességi törvény módosítására vonatkozó vita tovább tart a szenátusban. A fegyverkiviteli tilalom megszüntetésének hívei minden erőfeszítést elkövetnek, hogy a Pittman-féle javaslatot minél előbb szavazásra bocsássák. (Rador.)

Newyorkból jelentik: A Reuter ügynökség jelentése szerint a francia és angol kormányok 5750 harci repülőgépet rendelnek az Egyesült Államokban, ha a fegyverkiviteli tilalom felfüggesztését a kongresszus megszavazná. A rendezés 350 millió dollár értékű és mértékadó helyen úgy tudják, hogy ha a fegyverkiviteli tilalom

nem szüntetnék meg, úgy az angol kormány fel fogja hívni az amerikai repülőgépgyárakat, hogy Kanada területén készítsék el a repülőgépeket. (Rador.)

Washingtonból jelentik: A politikai menekülteket segélyező bizottság igazgató tanácsa Cordell Hull elnöklelte alatt ülést tartott. A bizottság megköszönte a sandomingói és füllöpszegeti hatóságoknak azt az ajánlatát, amely szerint gyarmatosítás céljából területeket bocsátottak rendelkezésre a politikai menekülteknek. A bizottság ezután október 26-ra halasztotta tanácskozásait. (Rador.)

A SZABÓ képtelen volt dolgozni

Szabó volt, de egy idő óta képtelen volt megkérteni kenyerét. Mindkét keze megdagadt a reumától. Egy éven keresztül mindenféle gyógyszer próbált, de egyetlen egy sem használt. Akkor azután elkezdett egy Kruschen kezelést és 3 hét múlva észrevette, hogy dagadt keze lelohadt. Ma újra munkaképes, de tovább is szedi "a napi kis adag" Kruschent. A reumás fájdalmakat és daganatokat huzagsav-kristályok okozzák, amelyek tühegyesek. Kruschen feloldja ezeket a kristályokat, átváltoztatja folyadékákká, amelyet a szervezet azután könnyen eliminál. Ha reumában szenved, ne habozzon; vásároljon azonnal egy üveg Kruschent. Egy hónapig tart. Árak: nagy üveg 95 lei, kis üveg 60 lei.

Kettős öngyilkosság a brassói hegyekben

Brassóból jelentik: Néhány fahordó asszony szerdán értesítette a brassói rendőrséget, hogy a Pojana és Cenk közötti úton egy férfi és egy nő már oszlasban lévő holttestét találták. Fora Ionica ügyész, Florescu rendőrbiztos és Dragomirescu detektív szállított ki a helyszínre, a várostól mintegy négy kilométernyire. A férfi halottan is félkarjával átölelve tartotta a nőt, akinek holtteste a férfi leterített kabátján fektült. A náluk lévő iratokból megállapították, hogy az asszony Mlejnita Elisabeta 27 éves hasi lakos, Mlejnita mérnöknek, a iasi városi gazdasági hivatal vezetőjének a felesége. A férfi Marmeniuc Dumitru lakatosmester, aki az államvasutak cernauti műhelyében teljesített szolgálatot. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a lakatosmester revolverrel szívenlőtte az asszonyt, majd öngyilkos lett. Bár bucsúlevelet nem találtak náluk, a hatóságok felteszik, hogy szerelmi öngyilkosságról van szó és a szerelmes pár közös elhatározással ment a halálba. Tettüket az orvosi vizsgálat szerint mintegy 6-7 napja követhették el. A nyomozó hatóságok értesítették az asszony férjét, valamint a lakatosmester hozzátartozóit is.

India — dominium lesz

Londonból jelentik: A lordok házában tegnap délután kezdődött meg a vita Anglia hadicéljairól és India alkotmányos jövőjéről, amelyről Litlingow lord, indiai alkirály tett pontos nyilatkozatot Delhi-ben. Az alkirály kijelentette, hogy az angol politika állandó célja, hogy Indiát átvezesse a dominiumok sorába. Szándékában áll, hogy azonnal tanácsadó bizottságot alakítson a nagy politikai pártok képviselőiből és az indiai fejedelmekből. Ez a bizottság az alkirály elnökletével biztosítani fogja a hindu nép szorosabb részvételét a háborúban. (Dunaposta.)

Személyszállító repülőgép katasztrófiája tizenöt halottal

Rómából jelentik: A Sevilla és Melilla között közlekedő hárommotoros repülőgép Malaga közelében lezuhant. A pilóta másfél órai repülés után elvesztette tájékozódó képességét és miután magasan a felhők felett repült, abban a hiszemben volt, hogy már a tenger fölé érkezett, ezért alacsonyabbra szállott és eközben a gépmadár hegycsúcsnak ütközött. A hatalmas repülőgép kigyulladt és tíz utasa, valamint öt főnyi legénysége elpusztult.

CORSO mozi

Ma Henry Bataille világhírű darabjának premierje:

Colibri mama

A nő főszerepben: Huguette Duflos
A férfi főszerepben: Jean-Pierre Aumont
A tilos szerelem bódító története

Magyarország-Románia

nemzetközi futballmeccs alkalmából

filléres gyors Bucurestibe

Elutazás Temesvárról október 21-én, szombaton, a Simplonnal déli 12.13 órákor
 Viszautazás Bucurestiből október 22-én, vasárnap este 10 órákor **Részvételi díjak:**
 Vasuti jegy oda **960.- lei** Utazás, szálloda, reggeli és ebéd Bucurestiben **1250.- lei**
 és vissza ...

Jelentkezni lehet október 20-án, este 6 óráig:

DÉLI HIRLAP KIADÓHIVATALBAN

Bratianu-tér 3. — Telefon: 28-10.

ILYEN A PÉNZEN SZERZETT HÁZASSÁG!

Budapestről írják: A nagy drámaíróknak nevezett Élet néha kirándul a könnyebb műzák birodalmába. Ilyenkor elkerüli a nagy drámai ütközőpontokat és a zenés vígjáték hullámain viszi révbé a szerelmi történetek hőseit. Az alábbi riport a pesti társaságokban közismert házasság részleteiről szól. A cikk írója a szereplők nevét megmagyarosította és az idő rövidsége miatt a zeneszámok szövegét a szerzők utólagos engedélye reményében átvette.

I. FELVONÁS.

amelyben megismerkednek ...

... és mint mostanában nem ritkaság Szépmezével Béla, aki tényleg 26 éves és magántisztviselő, elhatározta, hogy megszabadul az alberleti lakástól, a részletektől és uszorasoktól: szóval gazdagon nősiül. Így sóhajtozott:

„Szeretnék egyszer, kicsit boldog lenni...”

A hódítás főszereplője, ruhákkal úgy szerető fel magát, hogy nagy ruhákkal rendelkező fiatal emberrel osztotta meg lakását. A másodikból, akinek ugyanolyan alakja van mint hősünknek, ingyer lakott, viszont ruháit az első számú alberli viselhette.

Talán ugyanabban a pillanatban, amikor a tisztviselő nősilésre szánta el magát, Sötétkék Arnold, a kényszerregezés szélén álló nagykereskedő így szólt a feleségéhez:

— Fiáskám, itt az ideje, hogy Icát férjhez adjuk.

— Hol van ahhoz a hozomány?

— Igérni én is tudok, — fejezte be a vitát a leendő após.

Icát tehát „társaságba kezdték vinni” és Malvin néni estélyen meg is ismerkedett Bélával. Bár Iuka nem az a kimondott legénylány, mégis láng-ragyullad az ifju szíve, amikor megtudta, hogy teljes kelengyén és lakberendezésen kívüli 25 ezer pengő készpénzt is adnak a szülők. Ezt suitogta a leányok:

„En nem szeretek mást, csak téged.

Nélküled csak fáj az élet...”

II. FELVONÁS

a szükséges bonyodalmakkal.

A ravasz apósjelölt információt szerzett a kérről és megtudta, hogy 200 pengő fizetése, valamint ugyanannyi jutaléka van. Ica a nyilvános okoskodott:

„Havi 200 pengő fixel,

az ember könnyen viccel...”

Ha van valaki, aki nem tudja, hogy Budapeston évöszközöttől, szőnyegen, képen át — butorig mindent lehet bérelni, annak eláruljuk, hogy az apósjelölt kölcsönhalmikkal remekül felszerelte lakását.

Az ifjú, valljuk be, őszintén, nehezen szánta el magát a leánykérésre, mert kételyei voltak a leendő apósa vagyoni viszonyai felől. De ezt az aggo-

dalmát is eloszlatta a nagykereskedő. Jelenetét rendezett sógorával. A vőjelölt előtt „nagy üzletről” tárgyaltak. Az após 20 ezer pengős csekket adott át a mesében lévő vállalkozás céljaira.

Aki 20 ezer pengős csekket ad, az tele lehet pénzzel — nyugtatta meg magát Béla és — megkérte Ica kezét. Megkapta...

A vőlegényt ezután elvitték butort nézni... Kelengyedarabokat mutogattak neki, majd kifizették az esküvő napját. Az örömapa nyitván a Barissorlányok egykori sláger-dalára gondolt, amely szeriati: „Jó házassághoz nem kell hozomány...”

Hogy még valami bonyodalom ne legyen, eláruljuk, hogy a tisztviselő szakított a vöröshaju és botránnyairól ismert barátnőjével, akinek 2000 pengő balzsamot ígért.

III. FELVONÁS.

amely „jól” végződik.

Icának nagyban készülődtek az esküvőre. A leendő bucsulevelet irt volt udvarlójának, aki így válaszolt:

„Az esküvődön én is ott leszek.

Ne félj, semmi rosszat nem teszek...”

Nóde egy kis zavar történt nyolc nappal a polgári házasságkötés előtt. Béla, aki egyetmást már hallott apósa kissé furcsa erkölcsi felfogásáról, „egy kis előlegért” jelentkezett. „Beszültebeli adósságot kell fizetnem” — mondotta. Az örömapa bánatosan közölte, hogy sajnos, nagy üzleti veszteségek érték, 25.000 pengőről szó sem lehet, egyelőre hármát adhat... Nóde majd lassan kiegészíti egyelőre tízezerre...

A vőlegény, aki attól félt, hogy a vörös démon botránnyt rendez, továbbá hitelezői, uszorasai a hivatalban kellemetlenkednek, — felvette az „a kortót”...

Az elmaradt hozomány miatt azonban sokat busult és bánatában még többet ivott. Ezt énekelte: „En ugy szeretnék részeg lenni, mert akkor nem fáj nekem semmi!”

A helyszüke miatt csak röviden említjük meg, hogy „egyelőre csak a legszükségesebb kelengyét” vették meg a szülők, butort nem vásároltak, hiszen „úgy sem kell már négyszobás lakás”.

A csekken szerzett vőlegény a legénybúcsúján így válaszolt barátai felszólalására:

— Minden ellenségem úgy nősiljön, mint én... Másnap azután lezajlott az esküvő... Az ifju pár már átöltözött, hogy a nászutra induljon. Ekko: az udonsült férj a hozomány kiegészítő részéért jelentkezett. Nem kapott egy fillért sem.

A függőnyt akkor engedjük le, amikor a hatórás férj egyedül távozott apósa lakásából és a fiatalasszony sír...

A rokonok szerint egy-két nap múlva az após rendbehozza az ügyet... Azt mondják, hogy boldog lesz a házasság, mert — rosszul kezdődött. (r)

AKIKRŐL MA BESZÉLNEK

Göring

A Műhlauseben állomásozó 112-es gyalogezred legifiatalabb hadnagya, Göring Hermann, a kamerunni kormányzó fia 1912 márciusában a légi haderőhöz jelentkezett szolgálatra. Huszonhét év előtt nádszálkarcsu legény volt és bajusztát a II. Vilmos császár vis-

selte. A világháború második évében eszményképének, Riethofen bárónak, vadászrepülői között tünt fel és tizedik győzelmes légi párba után az 5. repülőraj parancsnoka.

A háború alatt Göring 23 ellenséges repülőgépet lőtt le (Udet 54-et, Richtofen báró 89-et.) Kapitányi pántensével egyidejűleg a trónörökös tüzi a mellére a pour le merite-t, a legmagasabb német hadikittüntetését. Ő az egyetlen parancsnok, aki repülőgépet nem adja át a franciáknak. Brüsszelben megtagadja az engedelmisséget. Darmstadtba repül egész légi rajával, a Főtéren máglyát rakat és elégeti gépeit. Berlinben spartakisták támadják meg az uccán és letépiq disztinkeióit. Kilép a hadseregből és mint pilóta 1920—21-ben a svéd „Svenska Lufttrafik” légi közlekedési vállalatnál teljesít szolgálatot. Egy kényszerleszállása alkalmával találkozik össze Karin Fock bárónővel, akár egy Wagner-operában, halálosan egymásba szeretnek és néhány nap múlva Stockholmban házasságot kötnek. A feleségével tér vissza Münchenbe, ahol az egyetemen a közgazdasági fakultás hallgatója. Hitlerrel egy gyűlésen hallja beszélni, nyomban hozzácsatlakozik. 1923-ban, a müncheni puccsban az S. A. élén súlyosan megbesúll. Az elfogató parancs elől Olaszországba menekül, ahonnan mint a Hitler-listán megválasztott képviselő tér vissza. 1931. májusában bizalmas küldetésben jár Mussolininál és az evangélikus Göring kihallgatásra jelentkezik a Szentatyánál.

Imadott felesége azon a napon hal meg, amikor Göringet a Reichstag elnökének választják meg. 1935. tavaszán ismerkedik meg Sonnemann Emmy színművésznővel, akivel káprázatos menyegzőt ül Berlinben. Hitler a házasság tanuja és a nászajándékok értéke 80.000 angol font. A harmadik birodalom Göring marsall viseli a legtöbb méltóságot, tisztséget. A mai világ legnagyobb légi haderejének megszervezése kizárólag Göring érdeme! Ő építette fel az új Németország leghatalmasabb épületét: a légügyi minisztériumot, amelynek 3000 helyisége van és gigantikus tetőzetét úgy oldották meg, hogy az tökéletes repülőter. Behemót-alakja amely Berlichingeni Götz képtét idézi fel, fejedelmi gesztusai, bursiköz közvetlensége, emberfeletti munkabírása, rendkívüli benyomást gyakorolnak a német nép minden rétegére. A vegetáriánus Hitlerrel szemben híres nagyevő és különben sem veti meg az élet örömeit. Szereti a pompát, a fényt, a lakomákat, a társaságot, az innepélyeket; kedvence négy oroszláncolyók, amelyekkel bő reggelije közben naponta játszadozik. A náci-program szociális része nem foglalkoztatja, annál inkább a nacionalista szellem, a rendőrség, a melynek teljhatalmu generálisa, a hadsereg és legfőként szenvedélye és szerelme a légi haderő. 1935-ben, amikor 250 millió hitelt kért a légiflotta további kiépítésére, ezeket mondotta:

„Űt éven belül igazolva leszek, a legközelebbi háború a levegőben dől el. A határok mentén kiépített acél- és betonfalak csak akkor nyújtanak biztonságot, ha a magas égig érnek. Ha nem, úgy nincs az a földalatti és földfeletti erődív, amelyet az én légi rajaim át ne repülnek”. A harmadik birodalom urai közül Göring az egyetlen, aki társadalmi érintkezést tart fenn a császári Németországgal. Gyakran látja vendégül a volt trónörökös. Ő hozta Hitlernek Schachtot. 46 éves, makkegészséges, rendkívüli testi erejű férfiú. Nem gyűlölködő, nem intrikus, nem irigy és nem vakbuzgó pártember. Bajor. Nincs benne egy szikrányi poroszos...

Tíz lei miatt megölte a hitelezőjét

Sudresan Gheorghe a szörénymegyei Felsőkatély községben lakó gazda még 1937-ben néhány leit kért kölcsön Hoadar Gheorghe hatvanhárom éves földművestől. A pénz egy részét később visszafizette, de tíz leiel adós maradt. 1937 szeptember 19-én azután megjelent Hoadar Gheorghe adósa házában és kérte, hogy adja meg neki a tíz leit is. Sudresan nem akart fizetni, mire veszekedés támadt közöttük. Ennek hevében Sudresan egy kis kapával fejbevágtá hitelezőjét, aki olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy kórházba kellett szállítani. Életét még így sem sikerült megmenteni és Hoadar meg-

halt. Sudresan ellen vádat emeltek és a lugosi törvényszék elé került. A tárgyaláson azt mondotta, hogy Hoadar egy bottal akarta megütni, mire a kapával védekezett. Azt állította, hogy csak Hoadar botjára sújtott és a botról csuszott a kapa az öreg ember fejére. A lugosi törvényszék nem fogadta el a védekezést, hanem halált okozó súlyos testi sérítés miatt két évi fogházra ítélte. Felelősség folytán az ügy a temesvári ítélőtábla elé került, amely az enyhítő körülmények figyelembevételével Sudresan büntetését egy évre leszállította.

DÉLI HIRLAP

automata telefon száma: 28-10

Hogyan tettek harcképtelenné a németek egy angol tengeralattjárót?

A német tengeri haderő pillanatok alatt kifürkészte, hol van az angol hajó Csodálatos módon menekült meg a személyzet

Angol hivatalos jelentés közölte a minap, hogy egy súlyosan megsérült angol tengeralattjáró érkeget hazai kikötőbe. A Daily Telegraph most ideiglenes száma egy szemtanúval folytatott megbeszélés alapján az első oldalon páratlanul érdekes leírás közöl a tengeralattjáró kalandjáról.

Az angol tengeralattjáró Scapa Flow környékére, azon a vidéken, ahol a világháború végén a német flottát saját tisztjei elsüllyesztették. Kódos volt, úgyhogy a periszkópon át való megfigyelés szisztematikusan ütközött s így a hajó a víz felszínén nem haladt. Csakhamar egy semleges halászfloatták és „hogy a felesleges nyilvánosságot elkerüljék”, a tengeralattjáró alámerült. Mikor beláztak az éjszaka, újra a felszínre emelkedett s lassan elhagyta útját. Hajnalban a tengeralattjáró ellenes vizekre került s ekkor újra alá merült.

KÉT MÉLYBOMBA ROBBAN

Rövid idővel reggeli előtt egyszerre erős robbanás hallatszott a hajó közvetlen közelében. Ugyanezzel mélybomba robbant, ami azt bizonyította, hogy ellenséges tengeri haderő van a közelben. A kapitány utasítást adott, hogy a hajó emelkedjék, periszkópon keresztül szét akart nézni. Ebben a pillanatban azonban egy újabb mélybomba robbant a tengeralattjáró közvetlen szomszédságában. Először úgy tűnt, hogy a tengeralattjárót észrevették és üldözik.

TARSASJÁTÉK A TENGER FENÉKÉN

A búvárhajó azonnal a tenger fenekére süllyedt, valamennyi gépét megállította és mintegy „léteztetve visszafogta” figyelt. A legénység fekkhelyére bódított, hogy minél kevesebb oxigént fogyasszon az esleges testmozgás révén. Egy órában keresztül periszkópon átlag két robbanást számláltak meg. Az ellenséges dróthuzalokkal, elektromosan irányított bombákkal és mélybombákkal kutatta az angol búvárhajót. A tengeralattjáró nem tehetett egyebet, mint hogy mozdulatlanul fekdőjön a tenger fenekén. A legénység, hogy elúzza a hangulat nyomott állapotát, társasjátékot játszott s fogadásokat kötöttek arra, mikor robban a legközelebbi bomba. A támasz ereje nem csökkent. Egyre újabb robbanások hallatszottak, de a bombák egyre távolabb robbantak a tengeralattjárótól.

ELLENSÉGES HADIHAJÓ KERESŐJE MEGTALÁLJA A BÚVÁRHAJÓT

Délután öt óra tájban egyszerre különös hangot hallottak, nem lehetett más, mint az ellenséges hadihajó kereső huzalja megtalálta a tengeralattjárót a végigtapogatta a fedélzetet. A legénység nemán mozdulatlanul várt. Hirtelen tompa dobbanások hallatszottak kívülről, mintha valaki szeges csizmát járna a fedélzeten. Azután megtörtént, amitől féltek: irtózatoss robbanás dörrent. A tengeralattjáróban minden fény kialudt és a hirtelen beálló sötétben ívegcserepek zörgése, betörő víz csobogása és a megrepedt légvezető csövek sziszegése hallatszott. Azonnal kézi villanylámpák kerültek elő. A megrepedt csövekből mintegy hat helyen szilpolt a levegő.

A LEVEGŐ ROMLIK

A legénység nyomban munkához látott és a lehető legnagyobb csendben láttak hozzá a világitási berendezés helyreállításához. Közben a levegő egyre romlott. Több mint tíz óra óta tartózkodtak víz alatt. Az első hadnagy frissítő italokat osztott ki, egyik matróznak eszébe jutott, hogy egy doboz menta-cukrot őriz, megkínálta vele bajtársait. A lélekzés percről-percre nehezebb lett. Mikor végre az óráról meg lehetett állapítani, hogy leszállt a sötétség, az első hadnagy parancsot adott, hogy töltsék meg a levegőt a légtankokkal. A robbanások tönkretették a hajó periszkópját, szétzúzták drótnélküli táviróberendezését és négy motorja közül három tönkretettek: a parancsnok szivdobogva várta, vajjon megtelnek-e a levegővel a tankok, fel tud-e emelkedni a hajó. A csoda megtörtént, a légtankok megteltek és a nehéz búvárhajó lassan elvált a tenger fenekétől és himbálózva a felszín felé közeledett.

ÓRIASMATRÓZ AKASZKODIK A KAPITÁNY LÁBÁRA

A megrepedt légszöveken át kiáradó sűrített levegő rendkívül fokozta a hajó belsejében lévő légnyomást. A kapitány vállalkozott rá, hogy elsőnek nyitja ki a hajó ajtaját, hogy széténeken. Tekintve a légnyomást, attól tartottak, hogy a kistermetű kapitányt a hajóból hirtelen kitudó levegő egy-

szerűen kiröpíti a tengerbe. Kikeresték a legnagyobb természetű matróz egy száz kilónál is nehezebb óriást, aki a létra legalsó fokánál állt, hogy az ajtó kinyitásának pillanatában ráakaszodjon a kapitány lábára.

Mint ahogy arra számítottak, hogy ellenséges hadihajók láttávolába kerülnek, megtöltötték a torpedócsöveket, az ágyukat és gépfegyvereket tüzeléskész állapotba helyezték a végül robbanóanyagot helyezték el, hogy felrobbantsák hajójukat arra az esetre, ha a fogság veszélye fenyegetné őket. Ezzel kinyitották az ajtót és az óriás áttelelt a kapitány lábát: az óriási légnyomás így majdnem mind kettejükét kiröpítette a tengerbe, lesöpörte a kapitány sapkáját és szemüvegét, de azután kiegyenlített a nyomáskülönbség és friss levegő áramlott a hajó belsejébe. A kapitány szétnézett, de az éjszaka nyugodt volt és sehol nem látszott semmi.

Nyomorennyithető akciót indítanak a temesvári katolikus egyházközségek

A nyomor általános és nagy. Most azonban, a mikor a téli időszak küszöbén áll, egyre elviselhetlenebb lesz a szegénység, az inség és nélkülözés. A felebarátai szeretet parancsa, hogy aki teheti, igyekezzék embertársai terhén könnyíteni. Ezt a nemes gondolatot valósítják meg a temesvári római katolikus egyházközségek, amikor az erzsébetvárosi testvéregyházközség kezdeményezésére nagyszabású nyomorennyithető mozgalmat indítanak. Ennek érdekében emlékiratot szerkesztettek, amelyet tegnap nyújtottak be a püspöki hivatalban. Az a céljuk, hogy tervüknek megnyerjék Pacha Ágoston püspököt, aki majd főpásztori szavával rábírná azokat, a kiknek módjában van, hogy ebben a mozgalomban anyagilag és tettel résztvegyenek. Az emlékirat ügyében a temesvári egyházközségek vezetői a napokban felkeresik a püspököt, hogy a mozgalom részleteit is megtárgyalják vele.

A Pacha Ágoston püspökhöz intézett emlékirat a következő:

Korunk súlyos gazdasági viszonyai közepette égbe kiáltó az a sok szenvedés és panasz, amely különösen ma és most a tél kapuja előtt a város és az ország szegényei ajkáról felhangzik. Rongyos ruhájú, meztlábas emberek és gyermekek koldulva nyújtják az uccán járó-kelők felé kezeiket: nagy a száma azoknak a gyermekeknek, akik reggeltől késő estig felügyelet és rendes étel és tej hiányában korgó gyomorral járják az iskolákat, de még nagyobb azoknak a szerencsétleneknek a száma, akik öregek, tehetetlenek, betegek, munka- és keresetnélküliek és rémülve tekintenek már most a hozsuzának mutatkozó tél elé, mert nincsen tűzfajuk és nincsen kenyérre valójuk.

Sokan, akiknek van érző szívéik, megállnak ezen kolduló kezek mellett és akiknek volt miből, eddig is juttattak valamicskét szegényeiknek. Az állam és a városi hatóságok is megtekintették és megteszik kötelességüket a társadalom bajainak enyhítése körül. Dicséretreméltó a számos jótékony egyesület nyomorennyithető akciója, de mindez kevés, ma, amikor ismét rendkívüli háborús időkkel élünk, a legtöbb dolgozni tudó és akaró kenyérkereső férfi és családapa a haza védelmére fegyverben van és nem tud itthon maradni családjáról és gyermekeiről gondoskodni.

Keresztény katolikus hitünk parancsolja: „Szerecsd felebarátodat, mint önmagadat!”

A temesvári római katolikus egyházközségnek, az egyházközségi általános alapszabályok 2-ik cikkének c.) pontja alapján elérkeztünk látják az időt arra, hogy a felebarátai és irgalmassági cselekedetek parancsainak gyakorlati megvalósítására felszólítsák tagjait.

Hogy ez a felszólítás hathatósabb, intenzívebb, a megindítandó felebarát segély-akció pedig általános legyen, mely tisztelettel kérjük nagyméltóságú Püspök Urat, hogy a kezdeményezést és a fővéd-

„MINTHA EGY ÓRIÁS ÖKLE CSAPOTT VOLNA LE A HAJÓRA”

„Mintha egy óriás ökke csapott volna le a hajóra” — írja a Daily Telegraph. Periszkóp és drótnélküli táviró nélkül, tönkrement motorokkal, alámerülésre képtelenül lebegett a hajó a víz felszínén. A kapitány parancsot adott, hogy az egyetlen ép motort helyezték üzembe. Három órai munka után a gépet rendbehozták és a hajó lassan útnak indult. Ujabb egy órai munkával rendbehozták a rádiókészüléket s első dolguk volt, hogy a rajhoz tartozó többi tengeralattjárót intsék a veszélyes helyről. Csak ezután adtak hírt támaszpontjuknak.

A félig megbénult, lassan úszó tengeralattjárónak még két veszedelmes kalandja akadt útközben. Két ízben ellenséges bombázóraj repült el felette, de egyik alkalommal se vették észre. Rövid idő múlva találkozott azzal a hadihajóval, amelyet Angliából érte kiűldtek. Vontatókötélre vették a hajót, de mielőtt partot értek, a hajóraj még egy ellenséges bombatámadást élt át. Ez volt az a bombatámadás, amelyről a német hivatalos jelentésekben is szó esett.

Mikor a tengeralattjáró kapitánya partraszállt, levelet nyújtottak át neki. Vidéken élő rokonától kapta. „Alig érezzük, hogy háború van...” — így kezdődött a levél. A kapitány összehajította és zsebre tette a levelet azzal, hogy majd később válaszol rá.

nökséget elvállalni, egyházmegyéjében minden plébániának és egyházközségnek a nyomorennyithető akció sürgős felkarolását köteleességévé tenni, az illetékes kormányhatóságnál pedig hathatósan közbenjárni méltóztatásuk, hogy a katonai szolgálatra behívottak nélküli családtagjainak segélyezésére, valamint az általános szegénységgyezés és nyomorennyithető céljából az alárendelt helyi közigazgatási hatóságainak ismételt utasítást adni, megfelelő hitelt, vagy póthitelt engedélyezni és ahol kell, a szükséges pénzüsséget is — államsegély formájában — rendelkezésre bocsátani kegyeskedjék.

A katolikus keresztény segély-akció az egyházközségek a hatósági segélyezéstől függetlenül, esetleg a katolikus társadalmi jótékony egyesületekkel karöltve úgy képzeli el, hogy az pénzüssé és természetbeni legyen. Megszervezésére szükséges volna a plébániák, egyházközségek és ismert jótékonyági egyesületek vezetőségének sürgős egybehívása és a teendők megbeszélése.

Mint ahogy pedig az akció megindítása gyűjtést tételez föl, erre nézve pedig az 1923 évi június 8-án megjelent és a Monitorul Oficial 51. számában közölt törvény (Legea pentru reglementarea si controlul apelurilor la contributia benevolă a publicului) rendelkezései szerint a püspöki főhatóság adhatja meg az engedélyt, mely tisztelettel kérjük, hogy a kibocsátandó körlevélben, illetve felhívásban egyidejűleg a segélyakció megindításához szükséges gyűjtési engedélyt is megadni kegyeskedjék.

SCALA

Ma kerül bemutatásra a németül beszélő filmsláger:

Sergent Beery

Főszerepekben:

Hans Albers

HUBERT von MAYERNIC — HERBERT HÜBNER — GERDA HÖST

Egy film tele izgalmas fordulatokkal, sok humorral.

A legújabb és legfrissebb heti híradó!

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

TELEFON

26-10 és este 9 óra után 28-15.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

SZERKESZTŐ

Vuchetich Endre dr.

Nyulvacsora

A vadász verses meghívója barátjához

Pajtás, löttem egy nyulat, erős bennem a tudat, hogyha hívlak vacsorára, a bus nyulnak vig torára, nem sértem meg az urat.

A nagy nap lesz szombaton, s tán nem is kell mondanom ha feljön az első csillag, szóval, ha Newyorkban virrad, vendéget vár kis lakom.

Addig pácban van a nyul, nagy lábában ül rabul, mindenféle fűszer között, mely neki ízt kölcsönözött, hogy ne egyik fanyarul.

Hogy a nyul meg ne árton, s ne fulj gombóc-kalacson, torkod borral öblítheted, de intésül mondom neked: a nyul rókát ne lásson.

Mert a nyul és a róka ellenségek régóta, s ha e kettő összeveszne, — ne hányj semmit a szememre! — szomorú von a róka.

Gyere nyulat enni hát, egyél, igyál, szijj pipát, s ha már késő lesz az óra, erigy haza, térj nyugvóra, s a vadászra mond: vivát!

— A kínai követ bemutatta megbízó levelét. Bucurestiből jelentik: II. Carol király öfélése tegnap kihallgatáson fogadta Lone Liangot, az új bucarestii kínai követet, aki bemutatta megbízó levelét. Liang az első bucarestii kínai követ.

— Az olasz sajtó Románia és Olaszország hagyományos jóbarátságáról. Rómából jelentik: Duiliu Zamfirescu római román követ elutazása alkalmából a sajtó méltatja működését és kifejezi jókívánságait. A Messagero ezeket írja: Zamfirescu követ küldetése során különleges tapintattal és megértéssel járult hozzá az Olaszország és Románia közötti baráti viszony kimélyítéséhez. Hasonló szellemben ír a Popolo di Roma, a Lavoro Fascista és a Tribuna című lap is.

— Robbanás öt halottal. Milánóból jelentik: A savonai vegygyárban robbanás történt. A szerencsétlenségnek öt halott áldozata van.

— Szlovákiaiban mindenki köteles a Hlinka-gárda tagja lenni. Pozsonyból jelentik: A belügyminiszter rendeletet tett közzé, amelynek értelmében minden szlovák nemzetiségű férfi köteles a Hlinka-gárdába beiratkozni. Akik a rendelkezésnek nem vetik alá magukat, fogház és pénzbüntetésben részesülnek.

— Megindult a forgalom Németország és Keletporoszország között. Berlinből jelentik: Dormmüller közlekedésügyi miniszter tegnap újnepélyes kiülsőségek között felavatta azt az új vasutvonalat, amely a birodalmat Keletporoszországgal összeköti a Dirschammál felépített ideiglenes Visztula hidon keresztül.

Október 20
Péntek
Vendel, Irén, Artemie

1809. október 20-án született Horváth Mihály történétíró. Hivatása szerint pap volt, de már korán foglalkozott történelmi kutatásokkal. 1848-ban kinevezték csanádgyházmegyei püspökké, de ezt a méltóságot nem töltötte be sokáig. Politikai szereplése miatt külföldre menekült és idejét történetírással töltötte. Legnevezetesebb munkája Magyarország története nyolc kötetben.

1814-ben jött létre Svédország és Norvégia között a perszonálunió. Ettől kezdve a két országnak közös uralkodója volt. Ez a megállapodás azonban nem tartott egészen száz évig sem. A norvég parlament megszüntette a perszonáluniót és azóta Norvégiának ismét külön uralkodója van.

— Tuszán mellett kiskiklott egy tehervonat — két halott. Bucurestiből jelentik: A tusznádi állomás közelében kiskiklott két teherkocsi és ennek következtében két vasutas meghalt, kettő pedig könnyebben megsebesült. A szerencsétlenséget bűnös kezek idézték elő, amelyek farönköket helyeztek a vasúti vágányra.

— Dunába zuhant autó. Brailából jelentik: Tegnap megrondító szerencsétlenség történt a Dunán. Egy kompon autót vittek a tulsó partra, miközben az autó a Dunába esett és a benne ülő négy személy a vízbe fulladt. Személyazonosságukat még nem sikerült megállapítani.

— Összeül a Népszövetség. Genfből jelentik: A Népszövetség főtitkársága javasolni fogja, hogy december 4-re hívják össze a közgyűlést, amelyen azonban csak belső természetű kérdéseket fognak megvitatni.

— Megszűnik két gyorsvonatjárat Szatmár — Nagyvárad között. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága több vonatjáratot szüntetett meg utasok hiánya miatt. Így megszűntetik a 403-as számú Nagyvárad—Szatmár között közlekedő gyorsvonat, valamint a 404-es számú Szatmár—Nagyvárad között közlekedő gyorsvonat.

Leleplezett házitolvajok

A temesvári harisnyagyár üzemében felétörtést tett a rendőrség, hogy a gyár raktárát ismeretlen tettes állandóan fosztogatja. A feljelentés alapján a rendőrség őrizetbe vette Licker János ügyrendi munkást, a gyár alkalmazóját, akinek lakásában közel ötven pár harisnyát találtak. A munkás bevallotta, hogy éveken keresztül lopkodta a harisnyákat. Este, a munka befejezése után zsebre vágott egy-két pár harisnyát és azokat hazavitte. Így a gyárnak több ezer lei kárt okozott. Elmondotta azt is, hogy a lopott harisnyák egy részét sógor-nőjének adta, aki azonban nem tudta, hogy azokat lopás útján szerezte. Amikor a rendőrség közegei átkutatták sógor-nője házáat, ott más dolgokat is találtak. Kiderült, hogy az asszony, aki a Gyapjúipar munkásnője, a saját munkahelyéről is elvitt különböző anyagokat. Még alkatrészeket is találtak a szövőgépektől. Ugy Licker Jánost, mint sógor-nőjét, Bistrít Persidát a rendőrség őrizetbe vette és a nyomozás befejezése után átadja őket az ügyészségnek.

— Resicán elfogták a freidorfi rablótámadás harmadik tettesét. Az elmúlt hónapban az egyik este három egyén megtámadott egy freidorfi munkást, akit kézzurásokkal mesebesítettek és azután elvették tőle ezer lejnyi pénzt. A rendőrség a rablótámadás tettesét néhány nap előtt elfogta. A harmadik tettes Resicán került Rendőrkeze. Megállapították, hogy az utonálló Heim Jánossal azonos, aki Constantáról jött Temesvárra, majd a rablótámadás elkövetése után Resicára utazott, ahol elfogták.

— Fegyvertartási engedélyek láttamozása. Az 1939 évre szóló fegyvertartási engedélyek láttamozásának határidejét a vármegyei prefektúra 1939. december 31-ig hosszabbította meg. A nem jelentkezők fegyvertartási engedélyét megsemmisítik.

A finnországi németeket is visszatelepitik

Helsinki-ből jelentik: (Rador.) Finnország parti szigetsein bizonyos enyhülés állott be és azokat, akiket a múlt héten az ország belsejébe szállítottak, most már visszaengedik lakhelyeikre. A német hatóságok közölték a Finnországban letelepedett németekkel, hogy számolják fel finnországi vagyonukat és önként térjenek vissza Németországba, mielőtt még kényszerítenek erre őket.

Kaunasból jelentik: (Rador.) A litvániai németek repatriálását a nemzeti szocialista hatóságok elhalasztották. Először tanulmányozni kívánják az esztergomi és lettországi németek hazaszállítását.

(—) A helytartósági vezetőtitkár Arad megyében. Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezetőtitkár tegnap ellenőrző körútra Arad megyébe utazott.

(—) Az egyesített városi vállalatok vagyonát. A Set-Stabilimente economice Timisoara névvel megnevezett tíz városi vállalat vezetősége megkezdte működését. Az egyesített városi vállalatok vagyonát 143,000,000 lei tényleges vagyon és 78,165,800 lei teher. A vezetőség titkárnak Cornea Victor polgármesteri kabinetfőnököt választotta meg.

(—) Vásári tolvajok a rendőrségen. A temesvári rendőrség őrizetbe vette Bányás Péter, hici Ilie és Matei Anna ismert vásári tolvajokat, akik legutóbb a csákoval országos vásárban a temesvári ruhakereskedőtől kilenc nadrágot és pár balkancsot loptak. A rendőrség felszólítja a roslut kereskedőt, hogy jelentkezzen a rendőrségre.

(—) Főszolgabírák értekezlete. A jövő szeptember 1-én Popovici Virgil ezredes-prefektus elnökletével városi főszolgabírák értekezletre ülnek össze. Az ezületen megtárgyalják a katonai gyakorlatra vonult családjaiknak segélyezését. A terv szerint a segélyezés élelmiszereknek természetben való utalásból fog állani.

(—) Zsidó tanoncaifolyam. A temesvári hitközség által fenntartott ipari és kereskedelmi tanoncaifolyam első évfolyamára beiratkozási hitközségi iródjában (I. Str. Marasesti 10.) érkezők.

(—) Fiatal leány tragikus halála. Birsa Georgeta Tizenkilenc esztendőes egyetemi hallgató. Biraescu Traian városi statisztikai hivatali főosztályos leánya néhány napi szenvedés után tragikus körülmények között meghalt. Az ajkán pattanás társulata, amely vérmérgézet okozott és halált vont maga után. Temetése pénteken délután megy végbe a zsefvárosi temető kápolnájában.

(—) Körözött betörőket fogott a temesvári rendőrség. A temesvári rendőrség elfogta Tar Albert és Tarsolyi Lőrinc veszedelmes betörőket kik legutóbb Tordán követtek el büncselekményeket. Ezért körözött is őket. Mindkettőt átadják a temesvári rendőrségnek.

(—) Temesvárott is kapható a polgári légvédelem magyarul szóló kézikönyve. A háború lázát Európában napról-napra fontosabbá váló probléma a polgári légvédelem megszervezése. Nem a hadviselő országok, de a semleges államok is gondot fordítanak arra, hogy a polgári lakosság teljes felkészültséggel nézzen szembe minden veszéllyel. Eppen ezért hézagpótló és nélkülözhetetlen az ország magyarul szóló kézikönyve száma, hogy anyanyelvén ismerkedhessék meg a legújabb intézkedésekkel, kötelezettségeivel, amelyeknek mulasztása súlyos következményekkel jár és általában mindazokkal a kérésekkel, amelyek előtt a polgár nem értő polgár tájékozatlanul áll. A kötelező polgári légvédelem magyarul szóló kézikönyve Temesvárott az összes dohánytösdékben és az újságárusító bódékban kapható. Tekintettel a könyv közzétételére és nélkülözhetetlen jellegére, ára most 3 lei.

(—) Halálozások. Meghaltak: Stoica Ana 67 éves, Maxim Ioan 33 éves tanuló, Henger József 74 éves, Eisenberg Erzsébet született Sztankó 74 éves, Fränkl Jakob 56 éves kereskedő, Tunea született Barlea 84 éves.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban bejegyzett gyermekek születését jelentették be: Zekes György, Weinberger Aranka, Iancu Maria.

GYÓGYSZERTARAK ÉJELI SZOLGÁLAT

Pénteken, október 20-án a szolgálati beosztásuk szerint a következők:

Az I. kerületben a 10 Mai utcában levő Berg gyógyszerház.

A II. kerületben a Stefan cel Mare utcában levő Jahner R. gyógyszerház.

A III. kerületben a Carol uton levő Mégyes gyógyszerház.

A IV. kerületben a Vacarecu utcában levő Braun gyógyszerház.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerház és a kisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó szakai szolgálatot tart.

Mozi

MŰSOR:

Péntek, október 20.

APOLLO: Kitzatva (angol film), A világ sok (angol film.)

CAPITOL: Az álhercegnő (angol film.)

CORCO: Colibri mama (francia film.)

SCALA: Sergeant Beery (német film.)

1939. október 21.

LEGUJABB

Orosz háboru esetén Törökországot nem köti az ankarai szerződés

Ankarából jelentik: A Reuter ügynökség jelentése szerint a ma megkötött angol-francia-török szerződés pontjai a következők:

1. A brit és a francia kormányok kötelezik magukat Törökországot támogatására valamely európai hatalom részéről Törökország ellen irányuló támadás, vagy olyan események esetén, amely a földközítengeri zónában való háborúhoz vezet és amelyben Törökország is belekeveredik.

2. Törökország kötelezi magát Nagy-Britannia és Franciaország segítségére lenni a) valamely európai hatalom olyan támadása esetén, amely a Földközi-tenger keleti részén ellenségeskedéshez vezet;

b) abban az esetben, ha Anglia és Franciaország a Romániának és Görögországnak nyújtott biztositékok következtében kénytelenek harcba lépni.

3. A három hatalom kormányai megegyezik abban, hogy közös tanácskozássra jönnek össze egyöntetű események megbeszélése végett, amennyiben valamely olyan európai semleges államot érne támadás, amelynek függetlensége a három szerződő fél valamelyike létérének számítható.

A szerződést 15 évre kötötték meg és annak fontos függelékét képezi, hogy Törökország nem tartozik a szerződésben vállalt kötelezettségeit teljesíteni, ha a teljesítés Oroszországgal való háborúhoz vezetne. (Rador.)

Németország megvalósította a délkelet-európai államok nagyszerű diákcserejét

Bucurestiből jelentik: A Németország és a délkelet-európai államok közötti együttműködés egyik élénk bizonyítéka a diákcsereprogram, amit a német akadémiák csereszolgálat (Deutscher Akademischer Austauschdienst) keretében már az elmúlt nyáron is megvalósítottak.

Ez a szolgálat Németországnak a délkelet-európai államokkal fennálló gazdasági jóviszonya kimélyítését és kiegészítését igyekszik megvalósítani a közművelődési kapcsolatokat erősítésével. Senki se hivatott jobban a megértés és műveltség kiépítésére, mint ez országok főiskolái hallgatói és egyetemi tanárai. Ezért a németországi ötödik nyári tanfolyam is, amelyet Walter Lörch professzor, a drezdai „Közép-európa” intézet igazgatója vezet, sikeresen végződött. Romániából 27, Jugoszláviából 36 diák jött ez alkalomra a tanfolyamra, legnagyobb részük közgazdászok, orvosok, hallgatók, műegyetemi hallgatók, néhány gazdaság és állatorvostanhallgató is. A németországi tartózkodás munkatervén a kórházakban, vállalatokban és gyárakban végzett gyakorlati munka mellett komoly elméleti tanulmányokat is folytattak. Lehetőséget nyújtottak a diákoknak, hogy a német nyelvet és népművelésüket is megismerjék. Német nyelvtanfolyamokat rendeztek számukra, a legmodernebb berendezéssel. Különösen a német nyelv tanítását látogathatták meg, mint a munkatársak, a Hitler-Ifjúság nyári táborát. A Lipsziban összehívott közgazdász-diákok számára külön tanfolyamokat rendeztek a ke-

reskedelmi akadémián, amelyek keretében a német gazdasági élet problémáit vitatták meg, így például a négyéves gazdasági tervet, de leginkább azokat a kérdéseket, amelyek Németországnak a délkelet-európai államokkal való kapcsolataira vonatkoznak.

A nyáron megtartották, ugyancsak Lipszében, a kereskedelmi akadémiában Löbner dr. tanár tudományos vezetésével a második tanfolyamot a külföldi közgazdasági tanárok számára. A résztvevők száma az idén jelentősen emelkedett, mert ez évben résztvettek Szlovákia, valamint a morva protektorátus közgazdasági tanárai is.

Ahogy a délkelet-európai államokból diákok és közgazdasági tanárok utaznak Németországba, éppen úgy érkeznek minden évben németországi diákok is ezekbe az országokba, hogy gyakorlati tanulmányokat végezzenek és megismerjék az itt élő népeket. A német közgazdász főiskolai hallgatókat a lipszei kereskedelmi akadémián külön előkészítésben részesítik a délkelet-európai államokba történő utazásra való tekintettel. Ily módon nagyarányú főiskolai csereszolgálat alakul ki Németország és a délkelet-európai államok között, amely lelki hidat képez Németországtól ez országok felé.

Az akadémiák csere ügyeit a drezdai Közép-Európa Intézet látja el a bucarestii német egyetemi hivatalal. Bucuresti, III. Str. Victor Emanuel III. No. 10. bis.

Felszentelték a máramarosszigeti ortodox székesegyház harangjait. Máramarosszigetről jelentik: Vasárnap ment végbe Máramarosszigeten a nemrég felállított görög keleti püspökség székesegyházának harangszentelési ünnepsége. Ünnepléses istentisztelet vette be a felszentelést, amelyet követően Stan Vasile püspök mondott beszédet. Az ünnepség után a tiszti kaszinóban kétszáz tagu körében vettek részt a jelenlevők.

Tűz német állami birtokon. Berlinből jelentik: Két német állami birtokon tegnap tűz keletkezett, amelynek során a csűrökben mintegy hatezer métermázsza gabona elégett. A rendőrség nyomozása szerint a tűzvészt gyújtogatások okozták.

FIGYELEM!

Az országszerte megnyilvánuló rendkívüli nagy érdeklődés dacára a

SCALA-mozgónak

sikerült újra a

Helén doktorkisasszony

c. filmet visszahozni, azonban

csak 3 napra

Október 25. 26. 27-re. Ajánlatos tehát jegyekről már most gondoskodni

Husz millióval károsították meg az államot. Aisinauból jelentik: Dnyeszter tartomány pénzügyi vezérfelügyelője néhány nappal ezelőtt, ellenző körútján, váratlan megállapításokra jutott. A pénzügyi vezérfelügyelő tudomására jutott, hogy a tartományban működő kereskedelmi malmok súlyos állítólag károsították meg az államot. Az alapvető vizsgálat azután kiderítette, hogy ezek a kereskedelmi malmok a szóbeli megállapodás útján költött termények után nem fizetik meg az 1.40 százalékos proporcionális adót. Ez az állapot mintegy az esztendőre tart és miután a kereskedelmi malmok naponta 10—15 ezer lelt forgalmaznak, az elmulasztott adó a kincstartár körülbelül 20 millió lei károsodás érte. Az illetékes pénzügyigazgatóságok már utasítást kaptak, hogy valamennyi malom esetében még ebben a hónapban készítsék el a kihágási jegyzőkönyveket, amelyeknek megtörténte, illetve a pénzügyminisztérium által megtörténte jóváhagyás után, nyomban megkezdik a ki nem fizetett adó, valamint a bírság összegének behajtását. Az érdeklélt malomtulajdonosok körében az eset érthető izgalmat keltett. A bírságolási jegyzőkönyvek redményképpen egészen bizonyos, hogy a Dnyeszter tartománybeli kereskedelmi malomtulajdonosok és az államkincstartár között a perek egész sora indul meg.

— Anglia új párisi követe. Párisból jelentik: Sir Erich Phipps, Nagy-Britannia párisi nagykövete, hétfőn hagyja el állomáshelyét. Az új nagykövet Sir Ronald Hugh Campbell, volt belgrádi meghatalmazott miniszter.

— Kiemelik a longyelek által elsüllyesztett hajókat. Moszkvából jelenti a Rador: A TASS-iroda jelentése szerint szerdán ötvenkét, a longyelek által elsüllyesztett hajót emeltek ki a pinszki kikötőben. Ezek közül huszonhét katonai célokat szolgáló hajó volt és huszonöt segélyhajó. Most a hajók kijávitását kezdik meg.

— Megalakult a Front diákszakszervelete. Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Újjászülési Arcvonal diákszakszerveletét megszervezték. Ide az egyetemi hallgatókat és a felsőbb iskolák hallgatóit fogják felvenni, hogy a tanulóifjúság erkölcsi és lelki felkészültségét megerősítsék. A kormány rendelkezése valamennyi hallgatót és a főiskolák tanulóit felveszik ebbe a szervezetbe, amely képviselni fogja a nemzeti, kulturális és szociális szervezeteiket.

(—) A katonai előképzés ifjak orvosi vizsgálata. Holnap, szombaton és vasárnap október 22-én a temesvári kereskedelmi liceum termében jelennek meg az orvosi vizsgálaton mindazok az ifjak, akik 1921-ben születtek és akik kötelesek résztvenni november elsejétől kezdve az előzetes katonai kiképzésben. A jelentkezés sorrendje a következő: holnap szombaton délután három órák a diák-premilitárok jelentkezésének, míg vasárnap reggel nyolc órák a város területén levő összes premilitár ifjak jelenjenek meg a kereskedelmi liceumban. Jelentkezni tartoznak azok az ifjak is, akik idősebb korosztályhoz tartoznak, de az elmúlt évben orvosilag felmentették őket a premilitár kiképzés alól.

— Hatalmas vihar az Atlanti óceánon. Newyorkból jelentik: Az Atlanti óceán északi részében hatalmas vihar dühög. Sok személyszállító hajó, köztük a President Hardy nevű, amelyen 600 utas van, veszedelmes helyzetbe került. A dühöngő viharba jutott óceánjáró fedélzetén tartózkodó Van Zealand volt belga miniszterelnök is megebesült. A volt kormányfő zúzóadásokat szenvedett, de állapota nem aggasztó. A görög parancsnokna rádió jelentette, hogy a dühöngő viharban utasai közül 73 megsérült. A hajó tovább folytatja útját Newyork felé.

(—) Adomány. A szegény Antal-gyerekek számára N. N. olvasónk kétszáz lelt adományozott.

Mozsi

Kolibri mama

A Corso mozi bemutatója.

Henry Bataille remek darabjából remek film készült. A hősnő, akit a társaság Kolibri mának nevez, viruló, érett asszony, aki fiatalnak érzi magát, bárha már két kamazsa fia van. Akkor lép életbe egy fiatal ember, akibe beleszeret és akit Algirba követ. Azonban a kettőjük közti különbség hamarosan kirobantja a drámát. A fiatal ember ráun a nálánál öregebb nőre és beleszeret egy ifjú kanadai leányba. Kolibri mama családostan világgá megy és ide-oda hánykodik a világban. Évek múltán egyik fiánál köt ki, aki közben megházasodott és aki boldogan él feleségével és két gyermekével. Kolibri mama nincesen többé, hanem helyette ott ül unokája bölcsőjénél a kedves, mosolygó nagymama. Ezt a kedves, bájos darabot a Corso mozi ma mutatja be.

(—) Komoly elem visszavonul minden felforgató tevékenységtől. Bucurestiből jelentik: A közrendészeti minisztérium újabb listát adott ki, amelyben 41 személyt jelentette ki, hogy a felforgató mozgalmaktól távol tartani kívánják magukat. Ezek a személyek kikerülnek a rendőrség ellenőrzés alól. Nap-nap után növekszik azok száma, akik eltávolodnak a felforgató elemektől.

(—) A mentők szeptemberi működése. Most készült el a temesvári önkéntes mentők szeptemberi működésének kimutatása. Első segélyt nyújtottak a mentők a múlt hónapban 174 esetben és pedig sebesüléseknél 109, belső bajoknál 23, más betegségeknek 36 és öngyilkossági kísérleteknél 6 alkalommal. Szeptemberben tartottak 213 esetet és pedig 105 alkalommal tartottak 213 esetet és pedig ötször a színházban, százkilencvenkilenceszer a mozikban és kilencszázszor más helyeken.

— Madridban székelt ismét a spanyol kormány. Burgosból jelentik: Franco tábornok székelt hivatalosan elhagyta Burgot, eddigi székhelyét és Madridtól 20 kilométernyire ültette fel új székhelyét. Franco átköltözésével most már az egész spanyol kormány ismét Madridban székelt.

A háromszáz év előtti Temesvár Evlia Cselebi török íródeák leírásában

Negyedik Murád török szultán a keresztény időszámítás szerint 1630. esztendő nyarának egyik holdvilágos estéjén isztambuli palotája erkélyén ült. A nagyúr elnézte a csendes tengert, amelyen az apró habok úgy fodrozódtak, mint millió és millió ezüstpikkely. Közben hatalmas birodalmának sorsán gondolkozott.

Körüliette mélyes csendesség volt. Vajjon ki merné a leghalkabb neszt is adni, amikor a szultán, a minden igazhívók atyja, a néma éjszaka szépségét élvezte?

A nagy hallgatásba egyszerre vidám ének csendül bele. Valami suhanc halad el a palota közelében és teli torokkal dalol:

En is, én is arra járok,
amerre a janicsárok,
a kezemben éles szablya,
ellenség fejét leszabja.

— Hé, aga, őrség agája, — kiáltja a szultán — azonnal hozzad elem az éneklőt!

Lerohan az őrség és a következő pillanatban már húsz kar ragadja meg az éjjeli éneklőt és hurcolja a padisah elé.

— No, a te életedért sem adnék egy lyukas mogyorót, — mondja neki az aga, miközben felfelé tuskolják a lépcsőn.

A minden tagjában reszkető gyerkőcöt a szultán elé állítják.

A szultán int az őrségnek, hogy távozzék. Mikor egyedül marad az ifjúval, akinek orcája a félelemtől sápadtabb a holdvilágnál, az uralgó megkérdi:

— Ki vagy?

— Legalázatosabb szolgád vagyok, fényes homlokú padisah és Evlija Cselebi a nevem.

A háromszáz év előtti Temesvár

Bevezetésül ezeket mondja:

— Temesvár a temesvári ejaletnek a székhelye. Az ejalet a következő kilenc szandzsákból áll: a temesvári, lippai, gyulai, csanádi, moravai, orsovai, borosjenői, karánsebesi és lugosi. A temesvári ejalet élén pasa áll, akinek évi jövedelme kétszázezer piasztérre is fölrag. A pasának tizezer katonája és néhány száz hivatalnok van. Ezeknek legfőbb munkája az adók behajtása. Egyedül a temesvári szandzsákban a keresztény adófizetők száma harmincezer. A többi nyolc szandzsákban hol kevesebb, hol több ennél.

Azután pontosan és szemléltetően leírja a temesvári várat.

— Ez a vár a Temes folyó mocsarában áll olyképpen, mintha teknősbéka feküdné a vízben. Négy lába a négy nagyobb bástya. A feje a belső vár. Teste a vár egész terjedelme. A vár ötszög alakú. Sem téglá, sem kő nincsen benne, hanem az egész vastag tölgyfából készült erődítmény. Fent sővénykerítése kívülről olyan, mintha vékony, fényes fal kerítést lenne. Az építőmester a kerítést vadszőlőből fonatta és gipszrel és mésszel kenette be. Olyan, mint tömör, fehér fal a kinézése. A belső vár kétszere magas cölöpsor, amelynek közét homokkal, gipszrel és mésszel olyan tömören tömték be, hogy még ágyugolyó sem képes keresztülmenni. Erre a munkára állandóan hetven falu van kirendelve. A cölöpfal szélessége rendszeresen ötven, némelyik helyen hetven láb is. Köröskörül mély árok van, tele vízzel. Három helyen a várárokra néző őrszobák vannak. Estéknél zene játszik. Az örök a falakon reggelig örködnék és óránként kiáltják Allah nevét. A huszonnégy aga közül minden éjjel tizenkettő körüljár és ellenőrzi az öröket.

— A temesvári várnak — beszéli a továbbiakban Evlija Cselebi — öt kapuja van. Délnek néz az Arab-kapu, amelynek bolthajtásán ez olvasható:

Amelyik ellenség gonosz szándékkal van e vár iránt,
Érje Allah embereitől a kard és futtassa el.
Háfífi kudsi mondta e tarikhját,
Dicséret érte Allahnak.

— Kelet felé néz a Pasa-kapu, ezzel a falattal:

Kicsiny, vagy nagy legyen ez a város,
A Teremtő örökjén felette.
Kevszeri mondta rá ezt a tarikhot:
E vár őrzője legyen mindenkor Allah.

— Hogy merészeltél énekelni palotám közelében?

— A madár se kérde, hol szabad énekelnie, hanem kiereszti a hangját, ha rájön a kedve.

— És miért a janicsárok nótáját énekelted?

— Mert szeretem a janicsárokat és magam is janicsár szeretnék lenni. De ha most fejemet véteted az ének miatt, nagy hatalmú szultán, akkor kevesebb lesz egy katonáddal.

Megtetszett a szultánnak a bátor fiú, nem büntette meg, hanem úgy rendelkezett, hogy udvarában maradjon és ott megfelelő nevelést kapjon. Öt éven keresztül tanult Evlija Cselebi a szultán udvarában, Nemcsak a Koránt tanulta meg, hanem az írást, olvasást, a földrajzot és különböző országok népeinek ismeretét.

A tanulási idő elmúltával Murád szultán maga elé hívatta Evlija Cselebit és így szólt hozzá:

— Elmégy különböző országokba, mindennütt alaposan körül nézel és az ott tapasztaltakról és látottakról jelentést teszel nekem.

És Evlija Cselebi elindult. Évtizedeken keresztül bolyongott. Bejárta Szíriát, Egyiptust, a balkáni földeket, Oroszországot, Németországot, Magyarországot és más országokat. Hűségesen küldte jelentéseit előbb Murádnak, majd az utána következett szultánnak. Jelentései nagy hasznára voltak a Magas Portának.

Krisztus után 1660-ban — a törökök, akik Mohamed próféta fellepése óta számítják az éveket, 1071-et írtak akkor — Evlija Cselebi Temesvárot is járt.

Leírásából, amelyet Karácson Imre dr. fordított magyarra, megtudjuk, hogy közel háromszáz esztendő előtt milyen volt Temesvár városa.

— A harmadik kapu a Kakas-kapu. Tetején bádögöl készült kakas van. A szél fúvására a kakas csikorogva fordul és a szél irányát mutatja. Van aztán még a Parti-kapu és a Vízi-kapu. Az öt kapunak a kulcsa minden éjjel a janicsár agánál van.

NÉGY KERESZTÉNY KOLOSTOR A TÖRÖK URALOM ALATT

Megszámolta Evlija Cselebi Temesvár házeit is és ezt írta:

— A várbán ezerkétszáz ház van. Valamennyi cseresep. Minden házbán víz tülhely és kályha, mert itt télen hideg van és fűteni kell. A várbán van négy dzsámi. Legnagyobb Szulej-

Öt óra az égő páncélcocsiban

Egy német páncélvadász hősiesség magatartása

Egy német páncélvadász, aki részt vett a lengyelországi hadjáratban, a következő izgalmas hadiélmenyt közli a prágai „Neuer Tag“ hasábjain:

„Egy este, a sötétség és a köd beálltával, hét páncélcocsival megtámadtunk egy lengyel hadosztályt.

Miután a vidéket nem láthattuk át tisztán, nehéz helyzetbe jutottunk. Csakhamar minden oldalról körülzártak bennünket. Jóformán semmit sem láttunk és nem maradt számunkra más, minthogy

vakon tüzeljünk az ellenséges ágyúk felé.

Páncélcocsim, amely egyébként kitűnően és megbízhatóan dolgozott, elsőjében mondta fel a szolgálatot. Megrekedt egy gránátölcserében és nem tudott kijutni belőle. Az első szerencsétlenséghez járult a második: ágyúink és gépfegyvereink töltésében is zavar állt be. Nem tudtunk tovább tüzelni. Az átkozott lengyel homok és por okozta ezt a balszerencsét.

Alaposan benne voltunk a pácbán. Este 10 óratól kezdve ültem már két bajtársammal együtt páncélcocsinkban a lengyel csapatok keilős közepén. Nem tudtunk kiszabadulni csapatunkból, sem pedig tüzelni. Dugjuk be a rekeszt és vigyázzunk!

Egyszerre halljuk, hogy a lengyelek felkapaszkodnak a cocsinkra. Kézigránáttal és revolverrel a kezünkben mozdulatlanul fülünk.

mán khán dzsámija, de nem köépuilet. Vándó találsz Temes várbán vendégfogadó szrájt, amelyben megszállhatsz. Az igazhitűek dzsámi négy kolostorban lakoznak. Van négy fűdő, négyszáz bolt és negyven kávéház. Búza magtárak is vannak. Ha eső esik, nagy a sár mert kövezet nincsen, de hogy az igazhitűek sáruai és szattyáncsizmái be ne sározdjanak, a uccákon deszkapalló fekszik a járólélok szolgalatára. Kút a várbán nincsen. Az emberek Temes vizét isszák, amelyet két csatorna szállít a várbá. Idegen ember csak akkor mehet be és csak nappal a várbá, ha arra a janicsár engedélyt ad. A látogató azonban nem viheti be magával a várbá a fegyverét, hanem a kapunál köteles azt hagyni. Távozáskor az őrség a tisztá szándékú idegen fegyverét visszaadja.

Temesvárnak a törökök idejében is volt váralja, vagyis olyan része, amely a váron kívül épült. Erről a külső városról a hírneves török utazó ezeket írja:

— A váron kívül ezeröttszáz ház van. Valamennyi cseresep tetejű. Valamennyinek van udvara és két kapuja. A kisebbik kapu a gyalogos emberek járnak ki-be, a nagykapu a lovasok és szekerek. Ha eső esik, a váron kívül sokal nagyobb a sár, mint a várbán. Ez a kinti sár süppedékes és még egy elefánt is elmerülne benne. Gondolom. Mert még errefelé nem járt elefánt. Teve igen. Mocsár fölött épültek az uccák és szűnyog mégis nincs. Ez különös.

Evlija Cselebi megnézte magának Temesvár keresztény lakosainak ruházatát is. Ezt így jegyezte fel:

— A gyaurok itt posztószubát hordanak, amelyen nagy a kapos. A férfiak nadrágjának térdét szattyánbőr fedi. Fejükön zöld posztókapapot, lábukon vastag bőrsarut hordanak.

TEJJEL-MÉZZEL FOLYÓ KÁNAAN

Jelentésében Evlija Cselebi beszámolt arról is, hogy mit evett-ivott Temesvárott. Így dicsekszik:

— Van itt elég cipő kenyér, vajas lepény, mézes rétes, káposzta, töltött tök. Ezek híres éledelek. A pilafot a gyaurok már oltanták az igazhitűektől. De sokan elocsmányosították a pilafot azzal, hogy dísznóhúst főztek bele, amiből a jámbor igazhitű nem ehetik és főlháborodik, ha gyaurot lát, amikor ilyesmit fal. Jó ital a mézvíz. Sokat ittam belőle. A gyaurok meggyvizet is isznak. E tartományban bort inni szűgyen. Sok gyaur azonban titokban megcselekszi ezt, de olykor nem merészkedik ki a házából, nehogy megérezzék rajta a borszagot és beaurójják a kádinak.

Ezeket írta jó Evlija Cselebi az 1660. évi Temesvárról.

Ha harminchat esztendővel előbb — 1630-ban — Murád szultán nem lett volna figyelmes az énekekre, vagy ha már figyelmes lett és az éjszakai csend megháborításáért leütötte volna a fejét, nem írhatta volna meg az utókor számára, hogy milyen volt az akkori Temesvár és az emberek hogyan éltek benne. (k. e.)

mintha kavicsok pattantak volna a kocsinkra.

Nem sokkal később az első figyelőrség előtt kézigránátok robbantak, anélkül azonban, hogy kárt okoztak volna. Aztán lassanként csend lett körülöttünk, a zaj távolodott. Már csak néhány távoli gránátrobbanást hallottunk. A kocsiban ropogtat meg volt. Patakokban csurog rólunk a veríték. A legnagyobb idegfeszültségben, látó- és hallóképességünket megfeszítve várjuk az eseményeket, amelyeknek jönniök kell. Egyik pipát a másik után szívom.

Igy kellett virrasztanunk egész hajnalig.

miután nem tudtuk, hogy még mindig körülöttünk táboroz-e az ellenség. A kocsifalairól csurgott a nedvesség.

Öt óra hosszat voltunk bezárva ércbörtönünkbe.

Hajnali szürkületkor azután revolverrel a kezünkben kinyitottam az ajtórest és kimasztag a kocsiból. Ellenségnek nyoma sem volt. Hirtelen motorzúgást hallok. Egyre közeledik a zúgás és a ködből egy 7.5-ös kocsit bontakozik ki, amely azután kiszabadított fogságunkból. Meg vagyunk mentve! Kiderült, hogy kocsinkat spirítusszal öntötték le. A kocsik külső része szénfeketére égett.

KÖZGAZDASÁG

A kormány a gépjárművek szállítási forgalmának szaporításáért

A vasúti szállítás országúti monopóliumának eltörlése

Közöltük azt a törvénytervezetet, amely a CFR eddigi szabadságának a visszavonásával engedni kívánja az autbuszokon és autókra való szállítás szabad versenyét. Ezt a törvényjavaslatot, mielőtt a minisztertanács elé kerülne, véglegesítés céljából, hogy rendelettervezet kiharidható legyen, a legfőbb szállítási és posta bizottság tárgyalta tegnap Ghelmegeanu náli közlekedési miniszter elnöke előtt.

A CFR képviselőiben Macovei Ion vezérigazgató a mai rend fenntartását kívánja, hivatkozva arra, hogy a vasút 900 millió leinél többet fektetett be az országúti személy- és teherkiszállítás megszervezésébe és csak a verseny kiépülése után sikerült elérni azt, hogy a CFR személyszállításának évi kétmilliárd leies deficit-900 millióra volt leszorítható. A személyszállítás tekintetében feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a vasútvonalakkal párhuzamos országúti vonalakon megmaradjon a vasút kizárólagosága, az áruszállítás tekintetében pedig ne engedjék meg a magán szállítócégeknek minifajta árú szállítása és amire engedélyt kapnak, arra rájuk is a vasút tarifája legyen kötelező ügy, hogy verseny tevékenységet ne fejtsenek ki.

A szállítótársaságok bizottsági képviselője, Georgian, mindenképp előtérbe szorította, mennyi minden vámilleték, forgalmi engedélyi, állami közlekedési adó, üzemeltetési díj, üzleti adó stb. terheléssel egy autójárművet és ha ezeknek a szaporítása közszempontokból kívánatos, akkor feltétlenül kell szállítani mindezeket a közterheket. A magán szállítók szaporítását és az országúti forgalmat illeti, ez csak a szabad verseny fejlesztési naggya, tehát a monopóliumok eltörlése mellett a lojális versenyt kell biztosítani.

Ghelmegeanu miniszter az előterjesztéseket adott válaszában mindenképp megállapította, hogy az 1934. év óta vezetett statisztikákból, hogy a vasút által forgalomban tartott vonalak fele

deficitos. A mi viszonyainkat nem lehet Franciaország, Anglia, Németország vagy Belgium méreteivel mérni, ahol 30—40—50—100 lakosra jut egy autbusz, vagy autokamion, amivel szemben nálunk 500 lakosra. A forgalom szempontjai mellett a nemzetvédelmi szempontok is figyelembe veendőek e kérdésben. Ebből a szempontból pedig nem a gépjárművek minősége a döntő, hanem a tömegszám.

A magángépjárművek úgynevezett konkurenciája ma alig tesz ki többet a vasúttal szemben 5.15—6 százalékánál.

Ha megszűnik a vasút szabadsága, akkor remélhető csak komoly gépjármű fejlődés. Ha ezt vesszük figyelembe, hogy a vasútnak 1934. óta 11.000 kilométernyi szabaddalmazott útja volt, a mit a miniszter szállított le most 7500 kilométerre és ezen az útvonalon a forgalmat 133 kamion végezte, akkor nem igen lehet azt mondani, hogy akár a motorizálás, akár a nemzetvédelem szempontjából fejlődésről állunk szemben. A vasút védelme kétségtelenül állami érdek és ez meg is történik. De a vasútnak is meg kell tennie a maga szolgálatait és pedig nemcsak passzív úton, hanem aktívan is. Tehát

rész kell vennie a forgalom kialakításában anélkül, hogy külön kedvezményt kapna. Kezdeményezés és munka vár itt a vasutakra. Szervezzék meg a szállítást háztól házig, állítsanak fel árugyűjtő telepeket, ahogyan azt ammi magánvállalat teszi. Ha azután eljutunk mi is odáig, hogy minden 40 lakosra jut egy kamion, akkor eljön az ideje annak, hogy kiegyenlítő és rendező szabályokat alkossunk. Addig a vasútnak semmi oka a magánversenytől tartania, a míg

nincsen tényleg meg az eszközöknek az a tömege, amelyekkel versenyt lehessen kifejteni.

A bizottsági tárgyalás után rövid időn belül várható a javaslatnak törvénytervezőre emelése.

A nem deklarált lakbérleti szerződések után nem kell bírságot fizetni

A minisztérium méltányosságból kiterjesztette a törvényt az április 1. előtti szerződésekre is

Az az év áprilisában megjelent adótörvényt módosító rendelettervezet elterjesztette az a kihágást, amely a lakbérleti szerződésekre vonatkozó vallomások benyújtásának elmulasztása folytán elkövetkezik. Ha tehát a háztulajdonos nem ad be vallomást, akkor az illeték egyszerűsége befizetésére kötelezhető, de bírság fizetésére nem. A pénzügyminisztérium abból indult ki, hogy nem nehezteli a szolgáltatást kihágási jegyzőkönyvek felvételével, amikor amúgy is kellő fedezet van az egyszerűségi illeték beszedésére a háztulajdonosoknál.

Nyitott kérdés volt az, hogy van-e helye a kihágás megállapításának az 1939. április 1. tehát a törvény megjelenése előtt kötött lakbér-

leti szerződésekre tekintetében? A pénzügyigazgatóságok abból a következtetésből indultak ki, hogy a törvénynek nincsen visszaható ereje és így az csak az április 1. óta létrejött szerződésekre vonatkozik. A kihágási jegyzőkönyvek ezrei érkeztek be a minisztériumba és csaknem ugyanennyi kérvény, amelyekben a háztulajdonosok közigazgatási úton kérték a bírság eltörlését. C. Procopiu pénzügyminiszteri vezértitkár most egyetlen intézkedéssel megoldotta ezt az aktuálmazt és a bírságok törlése mellett döntött és egyben közölte a pénzügyigazgatóságokkal, hogy a jövőben ne vegyenek fel kihágási jegyzőkönyvet az 1939. április 1. előtt keltett lakbérleti szerződések tárgyában.

A vámügyi felügyelőség mellett működő árellenőrző bizottság adja ki a külkereskedelemlnél szükséges nyomtatványt

A temesvári kereskedelemügyi felügyelőség vezetője, Ilincea Iuliu felügyelő, figyelmezteti az importált és exportált foglalkozó kereskedőket, hogy az új külkereskedelmi rendszer intézkedései szerint az export úgy történik, hogy új űrlapok töltendők ki, amelyeket Temesvárott a vámügyi felügyelőség mellett működő árellenőrző bizottság ad ki. Az exportőr ezeket az űrlapokat kitölti és a vámnnyilatkozatokkal, számlákkal együtt benyújtja az árellenőrző bizottságnak. Az exportot és a bizottság hagyja jóvá, kivéve egyes cikkeket, amelyeknél a minisztérium adja meg az engedélyt. Az importál, a

mennyiben nem kontingentált árukról van szó, az eljárás a jövőben is ugyanaz marad, mint eddig volt. Az importőr, amikor beadja nyilatkozatát, két példányban egy nyomtatványt tölt ki, amely szintén a vámfelügyelőség mellett működő árellenőrző bizottságnál kapható. Vannak nem kontingentált áruk, amelyeknek Svájc, Franciaország, Hollandia, Belgium, Dánia és Palesztina területéről való importjánál még a központi külkereskedelmi hivatal által látalmazott számlák is csatolandók az említett két nyomtatványon kívül.

A telefonkönyv hirdetését után nem jár bélyegilleték

A Telefonszolgálat és az állam közötti érdekes ügy nyert befejezést a semmitőszéken. A telefonkatalógusban megjelent 772. hirdetés tárgyában az államnak az volt az álláspontja, hogy azok után le kellett volna róni az 1. ezrelékes bélyegilletéket, amely a bélyegtervezet 13. szakasza szerint a hirdetések után jár. Ezért kihágási jegyzőkönyvet vett fel a Telefonszolgálat és a Luceafarur-nyomda ellen, hol a katalógust nyomták. A Telefonszolgálat és a nyomda fellebbeztek, mondván, hogy a kérdéses illeték csak közszemlére kitért hirdeményekre vonatkozik, nem pedig az előfizetők számára nyomtatott katalógusokra. Ezenkívül felhozták, hogy a Telefonszolgálat és az állam közötti szerződés mentesíti az előbbi az adók és illetékek alól, végül a nyomda hivatkozott arra is, hogy az ő felelőssége csak másodlagos. A törvényeszk azzal az indoklással adott helyt a fellebbezésnek, hogy a könyvben közölt hirdetés nem illetékköteles és törőit a 3.860.000 leies illetéket és az 1.544.000 leies bírságot. Az ítélet ellen az állam által beadott felfolyamodást a semmitőszék IV. tagozata elutasította.

Az import-engedély kérések szombatig beadandók

A nemzetgazdasági minisztérium hivatalos közleményt adott ki, amelyben tudomására adja az érdekelteknek, hogy az év negyedik negyedére szólt behozatali kérelmeket legkésőbb szombaton, október 21-én be kell adni a külkereskedelmi hivatal iródjában, az Officiu Schimburiur cu Stăruinatea București, str. Doamnei 4. szám alatt levő helyiségében. A kérelmet az új formájú hivatalos nyomtatvány-űrlapon kell kiállítani, amit a külkereskedelmi hivatal most jelzett iródjában lehet kapni. A 21. után akár közvetlenül, akár postán érkező kérvényeket nem veszik figyelembe. Kivételt képeznek és később is beadhatók a behozatali kérelmek gépek, ipari berendezések és csere alkatrészek behozatali kérelmei, továbbá az állam, a megyék, a községek, a hadfelszerelési ipari vállalatok, petróleum- és bányavállalatok és a mezőgazdaság igénylései, amelyekért a kérelmek október 21. után is beadhatók. A kérelmekhez profoma számlát kell csatolni két eredeti és két rományulvú példányban, amelyekből ki kell tölteni az árú megnevezésének, súlyának, idegen valutában kifejezett értékének és minden más részletezésnek, ami a behozni kívánt árú azonosítására alkalmas.

(=) Új cégműködési engedélyek. A temesi cégbizottság tegnap ülésén nyolc ügy volt napirenden. Ezek közül egy kérvényt elutasítottak, öt esetben döntést elhalasztottak és két kérelmezőnek megadták a végleges működési engedélyt. Ezek a következők: Heilmann Ilona vegyeskereskedést nyit Tolva-dia községben és Tesari Ferenc korcsmai, valamint italméresi engedélyt nyert Vinga községben.

(=) Megelőnkült a kereslet a bányásági gabonapiacra és különösen a lucerna, valamint a hüvelyesek iránt mutatkozik érdeklődés. Az üzleti forgalom is javul. A piaci árak a következők: búza 75 kilós 430, ótengeri 400, újtengeri morzsolt 290—300, korpá 320, új zab 380—400, muharmag 400, tókmag régi árú 950, káposztapepec 900, lencse 800, új tarkarmányárpa 350, tavaszi árpa 450 lei százkilónként. Lóheremag 28 lei és lucernamag 40 lei kilónként.

(=) A munkások új céhe. A temesvári munkakamara közli az érdekeltekkel, hogy a munkaügyi minisztérium elrendelte a munkások céhelnek kiegészítését és ez a huszonkettődi céh a szállodai munkások céhe lesz. Ez a szállodákban dolgozó személyzetet és a ruhatárosokat foglalja magában. Az új céhalakulás révén a vendéglői alkalmazottak céhe a következő foglalkozási ágakat foglalja magában: pincér, szakács, büffés, kávéfőző, az étkezési helyek ruhatárosa és pénztárosnője.

= Megkötötték a lett-orosz kereskedelmi szerződést. Moszkvából jelentik: A lett-orosz kereskedelmi szerződést szerdán aláírták Moszkvában. A szerződés 1940. év végéig szól és több, mint háromszorosával emeli a két ország eddigi kereskedelmi forgalmát. A szerződés a lett árú számla biztosítja az átmenő forgalmat az orosz vasútvonalakon és folyókon és ennek fejében nagymértékben fokozza a lett kikötőkön átmenő orosz áruforgalmát is.

SPORTSEMÉNYEK

Villáminterjú a határon

az országba érkezett magyar válogatott játékosaival és a szövetség vezetőivel

Kitűnő hangulatban utazott a magyar különműny a román fővárosba. — A szegedi Tóth esete. — Pluhár ünneplése a határon.

Azokkal a híresztelésekkel ellentétben, amelyek a román—magyar válogatott mérkőzések elmaradásáról országszerte elterjedtek, a magyar válogatott csapatok csütörtökön délben fél egy órakor, menetrendszerű időben, a nemzetközi gyorsvonattal Romániába érkeztek.

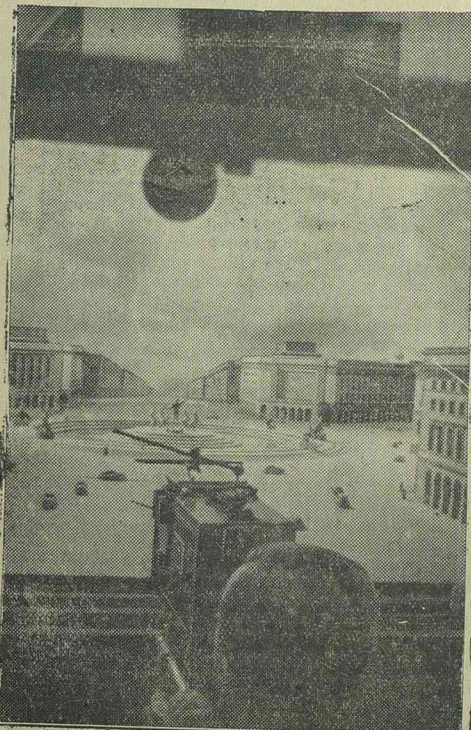
A személyvonat, amellyel a kürtösi határ-állomásra kiutaztam, jó két órával a pesti vonat megérkezése előtt futott be a kürtösi állomásra. Itt Murgau Eugen, a kürtösi határrendőrség rokonszenves főnöke, közölte, hogy távirati megbízást kapott Bucurestiből, amelynek alapján őt bízták meg a magyar válogatottak és vezetőik üdvözlésével. Ezután megtárgyaltuk, megvitattuk a csapatok esélyeit. Murgau Eugen, mint volt labdarúgójátékos, alapos szakismeretről tett tanúságot, amit sportvitánk során volt alkalmam tapasztalni. Az eredményre vonatkozóan természetesen csak találgattunk, mivel minden mérkőzés eredménye a pályán alakul ki.

BEÉRKEZIK A NEMZETKÖZI GYORS

Beszélgetésünket nagy sürgős-forgás szakítja meg. Megérkezett a budapesti vonat. A hatalmas mozdony méltóságteljesen gördül be a kürtösi állomásra. Elsőnek Gidófalvy Pál dr. miniszteri tanácsos hatalmas alakja jelenik meg a vasúti kocsi ajtajában, a vezetőség többi tagjai és a játékosok pedig az ablakokban foglalnak helyet és úgy várják a hivatalos vámvizsgálat lefolyását, amely rövid néhány perc alatt udvarias formában véget is ér. A vámvizsgálat befejezése után a miniszteri biztos mögött egy másuttan feltűnnek vitéz Ginzery Dénes, Holló Zoltán, Fábán Pál és Gudenus Leó báró, szövetségi vezetőférfiak, akiket Murgau Eugen főnök előbb a kocsiban, majd az irodájában szívesen üdvözölt. A rendőrfőnök irodájában barátságos beszélgetéssel telt el az idő, majd ezután a magyar különműny tagjai átszálltak egy másik kocsiba, amelyet a bucurestii Rapidhoz csatoltak.

Beszélgetésbe elegyedtem Gidófalvy Pál dr. miniszteri biztossal, aki szíves közvetlenséggel válaszolt a hozzáintézett kérdésekre.

— Milyen volt az utazásuk? — hangzik el a vonatokon egyébként is szokásos kérdés.

Berlin új hatalmas körte ügy, amint azt a kancellár utasítására átépítik (UFA felvétel)

— Nagyszerűen utaztunk, a fiúk is mindannyian jól érzik magukat a szegedi Tóth kivételével, aki útközben jelentkezett játékra. Tóthnak ugyanis alaposan fel van dagadva a bokája, de ő úgy érezte, hogy vasárnapig rendben és játszhatik. Ez volt a véleménye egyébként Tóth (Potya) edzőnek is és így a szegedi fiú szintén a csapattal utazott.

— Olyan hírek terjedtek el, hogy a magyar csapatok nem lesznek abban a helyzetben, hogy elutazzanak Romániába — vetjük közbe kérdőleg.

— Ha voltak is akadályok, ezek nem voltak olyan természetűek, amelyek az október 21. és 22-re Bucurestibe kitűzött két ország közötti válogatott mérkőzések elhalasztását vonták volna maguk után.

Pluhár István a fülkében ül és pihen

Az egyik fülkében felfedeztem Pluhár Istvánt, a magyar rádió népszerű bemozdóját. Bemutakozás után megkérdeztem mi igaz abból, hogy a vasárnapi közvetítés után Kolozsváron tart előadást.

— Igen, szó volt róla, de nem tudom megvalósul-e. Horosz Bélától kaptam üzenetet és meghívták egy kolozsvári előadásra. Most még nem mondhatok semmit, a román fővárosban egyébként találkozom Horosz Bélával, akivel még megbeszéljük a részleteket.

— Volt-e már tanár úr Romániában?

— 1926-ban voltam először, amikor még a BEAC csapatában rugtam a labdát.

Akkor átutaztam Aradon. Zsombolyára utaztunk, ahol a helyi válogatott volt az ellenfelünk.

ÜNNEPÉLYES FOGADTATÁS AZ ARADI PÁLYAUDVARON.

Vezetők és játékosok ezután átvonultak az étkezőkocsiba, ahol terített asztal várta őket. Kényelmesen elhelyezkedtek és itt tovább folyt a beszélgetés. Régi ismerősként üdvözöltem Sárosi dr.-t, Sárosi III.-at, Korányit, Zsengellért, akikkel ugyan csak az aradi állomáson találkoztam már egy-néhányszor. A „vörös” Takács képviseli a humort, a kinek egy-egy szellemes mondásán jóízűen nevet az egész társaság.

A magyar vendégek nem számítottak arra, hogy Aradon is hivatalos fogadtatásban lesz részük és a mikor a vonat beérkezett az aradi állomásra, az étkezőkocsiból siettek ki a fogadtatásra.

Ferdinand György, az alkerületi labdarúgószövetség főtitkára előbb román, majd magyar nyelven üdvözölte Gidófalvy Pál dr.-t és a magyar vendégeket.

Gidófalvy Pál dr. keresetlen szavakkal köszönte meg azt a barátságos fogadtatást, amelyben a szövetség részéről részesítették. Az aradi alkerületi szövetség részéről megjelentek még Ferdinand György főtitkár, Máriaudít Aurel, Tomi Liviu és Cristea pénztáros, az AAC-tól Holló István, alelnök-igazgató, az ATE részéről pedig Bodnár József és Glück László jelentek meg a vendégek tiszteletere.

Az üdvözlő szavak elhangzása után az aradi labdarúgószövetség nyolc kosár izléses gyümölcsöt, szőlőt, almát és körtét ajándékozott a magyar különműny tagjainak. Gidófalvy Pál dr. megköszönte a szövetség figyelmét. A gyümölcsöt a játékosok csemegeként fogyasztják el az úton. Ferdinand György ezenkívül szép virágcsokrot nyújtott át a magyar vendégeknek.

Holló István alelnök-igazgató az Aradi Atlétikai Club nevében hat darab AAC jubileumi jelvényt adott át Pluhár Istvánnak, aki megköszönte az emléket és kijelentette, hogy nagyon jól emlékszik az AAC-ra, mert

16 évvel ezelőtt játszott az Aradi Atlétikai Club labdarúgó csapata ellen.

Egyébként megállapíthatjuk, hogy az aradi állomáson Pluhár Istvánt fogadták a legnagyobb lelkesedéssel, mert őt a magyar rádióban elhangzott közvetítéseiből azok is jól ismerik, akiket talán a sport

Teljesen felkészülve jöttünk Romániába, remélem, csapataink meg is állják a helyüket.

Az első csapatból nem hiányzik senki, csupán B. válogatottban eszüköltünk még szerdán is néhány változtatást.

Közben gyümölcsös ember halad el mellettünk a kocsi folyosóján és kínálja román szőlőt, almát, körtét.

— Nu trebuie — mondja románul Gidófalvy Pál dr. magyar miniszteri biztos. A gyümölcsös elcsodálkozik és meg is kérdezi, hogy a román vendég hol tanult meg románul. Gidófalvy Pál dr. kolozsvári ember, aki elég gyakran tart előadást Kolozsvárott úgy, hogy volt alkalmam némi közhasznú mondatot megtanulni román nyelven.

— Mi a véleménye a román válogatotttal — kérdezem az előző epizód után.

— Sok román játékos ismerék egyébként még nem tudom biztosan, hogyan áll ki nálunk Románia válogatottja, úgyhogy erről is mondhatok semmit.

Amikor közöltem, hogy a nagy válogatott csapat belső hármasa Reiter—Barátky—Bucurestiben játszik vasárnap, a magyar labdarúgószövetség feje megjegyezte, hogy

— sok dolga lesz a magyar válogatott vezetőinek.

Ehhez hozzászámítható még Bindea gyorsasága és Bogdan tudása, tehát egészen jó a csapatlánc.

nem nagyon érdekel. Amikor Pluhár István jelent a kocsi ajtajában a fogadtatásra egybekeltek lelkesen megéljeneztek. Meghatódva kösített meg a barátságos és szeretetteljes fogadtatásban egyben szerényen el is hártotta magától az öv. Eljeneztek a csapatokat — mondotta Pluhár. A román fiúveket, Zsengellért, Pluhárt, Gidófalvy miniszteri biztost, valamint a többieket sokan mehandták és aláírásukat kérték névjegyére, könnyen hiányában egy-egy papír darabkába.

Közben letelt a hat perc a vonat lassan mozdul és kigördül az aradi állomásra, hogy foglalja útját a román főváros felé, ahová csütörtökön jel fél 1 órakor érkeznek meg a magyar csapatok. Kovács György

Ünnepelesen fogadták a Bucurestibe érkezett magyar válogatott csapatokat

Annak érdekében, hogy a magyar csapatok fogadtatását minél ünnepelesebbé tegyék, a szövetség felkérte a kötelékébe tartozó valamennyi vezető férfiakat, hogy csütörtökön éjszaka 12 órakor pontosan jelenjenek meg a bucurestii északi pályaudvaron a magyarok fogadtatásán. A román labdarúgószövetség ezenkívül felkérte valamennyi román sportegyesület vezetőségét, hogy küldötszen leg vegyen részt azon az ünnepelesen fogadtatásán, amelyet a bucurestii északi pályaudvaron a magyar vendégek megérkezésekor rendeznek.

Váratlan fordulat a Mures-Gloria C. F. R. ügyben

Nemcsak a marosvásárhelyi, hanem az ország összes sportkörei között is bizonyosan nagy meglepetést fog kelteni, hogy a Mures megyei bekerül az első osztályba! Csak most pattant ugyanis, hogy a szövetség a legbizalmasabb módon mégis továbbfolytatta a vizsgálatot az elékezetes veszteségetes botrány ügyében. A szövetség több tárgyalást tartott az ügyben, aminek ellenére, hogy a Gloria-CFR közben már hat meközést játszott. A Muresnek most sikerült bizonyítania, hogy kapusát, Várdait, igenis megvesztették Galatiban és az ottani mérkőzés azért vesztette el. A Mures egész sereg új a tot sorakoztatott fel és a szövetség végül is újat adott a marosvásárhelyi csapatnak. Amikor a Gloria-CFR vezetősége látta, hogy a vád mindenben igazolódott, háromszázezer lei földalmdíjat ajánlottak fel a Muresnek, hogy ellenében nyugodjék bele a jelenlegi helyzetbe. A szövetség, hogy a bajnokság rendezése ne szenvedjen, hozzájárult ehhez a megoldáshoz és kérdést intézett a Mureshez, hajlandó-e a jelenlegi helyzetet elismerő nyilatkozatában lenében elfogadni az ajánlatot? A Mures meg úgy határozott, hogy ragaszkodik jogaihoz, kéri, hogy a Gloria-CFR mérkőzéseit megsemmisítve, sorozzák be az első osztályba.

Az ügy fejleményei elé érhetően nagy édeklődéssel néznek a sportkörök.

Amerika népe békét akar!

Minden párt békét ígér, a beavatkozás ellen beszél, mert csak ez népszerű

Newyorkból írják: Hetek óta figyelem az itteni közvéleményt és meg kell állapítanom, hogy Amerikát lepte meg legkevésbé az európai háború kitörése. Tölem, mint európai hírlapiról egyetlen amerikai politikus sem azt kérdezte a nyáron, hogy lesz-e háború, hanem csak azt: mikor tör ki?

Az Egyesült Államok meglehetősen be is rendezkedtek erre az eseményre. Hírszolgálatuk valóban pompás. Noha a Newyork Times vezércikkében panaszkodik arról, hogy az angol és francia cenzura milyen nehezen engedi ki a híreket, a lapnak ezekből az országokból is naponta több nagy hasábnyi eredeti rádió- és kábeljelentése van, valamennyi saját tudósítójától.

A CENZURA GONDOLATA.

A cenzura gondolata az első napokban itt is felmerült. Nem annyira a tárgyalásokra törekvő sajtó, mint inkább a rádió egyik-másik kommentára adott erre okot. Néhány nappal később a nagy rádióvállalatok konferenciát tartottak és megállapodást kötöttek, hogy betartanak bizonyos szabályokat és korlátot szabnak az egyéni vélemények tisztelettel hangoztatásának. Így azután a cenzuraizgalom lecsillapodott és az amerikai közvéleményt minden hírforrás igyekszik lehető objektívással tájékoztatni. A nagy lapok odáig mentek ebben a törekvésben, hogy minden oldalon külön felhívják az olvasók figyelmét: az európai országokból cenzurázott táviratok érkeznek, ezeknek értékelésénél ezt a körülményt a közönség ne hagyja figyelmen kívül.

A háború kitörésekor, bizonyára világháborús emlékek hatása alatt, minden amerikai piacon viharos hangulat uralkodott. Nemcsak a tőzsdéken, de a vásárcsarnokokban is ijeszítő mértékű áremelkedések jelentkeztek. Mindkét mozgalom indokolatlan volt s ez hamarosan ki is derült. A háziasszonyok félelme lecsillapodott, a nagy iparágak jelentős vezetői pedig sietve tájékoztatták a közönséget arról, hogy még a semlegességi törvény gyors meg-

változtatása sem jelenti azt, mintha a nehéziparban és a hadiiparban háborús mértékű nyereségekre lehetne számítani.

Nemrég az egyik legnagyobb amerikai estilap körkérdezt intézett mindazoknak az iparágaknak a vezéralakjait, amelyeket a fegyverszállítási szabadság érthet. Valamennyien úgy nyilatkoztak, hogy a legtöbb gyár jelenleg is teljesítőképességének 60-80 százaléka erejéig amerikai fegyverrendelésekkel van foglalkoztatva. Európának legfeljebb a további gyártásokat tudná rendelkezése bocsátani. Új felszerelést, új gyártelepet nem akarnak üzembe állítani, mert a világháború tapasztalata azt mutatja, hogy az utána bekövetkezett gazdasági összeomlás és évekig tartó depresszióknak első sorban a háborús túlméretezés volt az oka.

PACIFIZMUS ÉS ROKONSZENV.

Ezeknek a nyilatkozatoknak értékelésénél nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az Egyesült Államok közhangulata szinte százszázalékosan pacifista. Nincs ma ember Amerikában, aki nyíltan szót merne emelni a beavatkozás mellett. A különböző próbaszavazások azt mutatják, hogy az amerikai nép nagyrésze a nyugati hatalmakkal szimpatizál, de ez a szimpátia szigorúan megkülönböztendő a gyakorlati támogatástól. A többség nem akar még egyszer háborúba menni sem Anglia, sem Franciaország, sem pedig valami ideál kedvéért. Arra az érvre, hogy a demokrácia megmentéséről lehet szó, az átlagos amerikai így válaszol:

— Ha elmegyünk harcolni az európai demokráciáért, könnyen elveszhetjük saját demokráciánkat idehaza.

ROOSEVELT HARMADIK ELNÖKJELÖLTSEGE.

Ennek az aggodalomnak mélyén sokféle politikai megfontolás rejlik.

Roosevelt elnök ellenfelei, de még barátainak egyik le nem becülhető csoportja is, attól fél, hogy amennyiben Amerika beavatkoznék a háborúba, elkerülhetetlen volna Roosevelt harmadszori elnök-kérválasztása. Ez az amerikai alkotmányos életben példátlan precedens sok polgár szemében a személyi hatalom állandóságát jelentené, amitől ószintén borsózik a hátuk.

Az elnök közvetlen környezetében úgy itélik meg a helyzetet, hogy Roosevelttel a semlegességi törvény megváltoztatását néhány napon belül keresztül tudná vinni a törvényhozás mindkét házában, ha az egész közvélemény nem ezt a vitát tekintené Roosevelttel hatalmi erőpróbájának és egy esetleges harmadik elnök-kérválasztás előjátékának. A Fehér Ház környékén olyan hangok hallaszának, hogy a mostani szenátusi, illetve kongresszusi szavazás eredményétől függ, vajjon az elnök harmadizben is jelölteti-e magát.

A közvélemény legnagyobb része már hármasra, arra a felfogásra, hogy ha az Egyesült Államok megengedik a fegyver kivitelt és bevezetik a "cash and carry" elvét, akkor a nyugati hatalmak szorulóknak többé a hadviselés során Amerika anyagára és így az Egyesült Államok kívül maradnak a konfliktuson.

A törvény ellenfelei ezzel szemben még mindig azt hangoztatják, hogy ha Amerika elvileg minél előbb megnyitja hadiiparát, akkor semlegesítéssel érdekelte hatalommal válik: az anyagi erejét, amely egyre jobban bonyolódik, kikerülhetetlen konfliktus; ma ez még nem látható tisztán, de az első lépést feltétlenül nyomon követi a többi.

MI LESZ?

Ebből a rövid összefoglalásból is látható, hogy mindkét vitázó fél a békét ígéri Amerika népének. Bármennyire valószínűnek látszik is Roosevelttel való győzelme, — a szenátusban 6 szenátor kéri a 43 nyilatkozott a javaslat mellett, 22 ellene, 31 pedig még nem foglalt állást; a kongresszusban a szavazás napjáig állandóan hullámozni fog a helyzet igazi ismerői megegyeznek abban, hogy minden nagy amerikai békevágy mellett csak az elkövetkező hónapok eseményei fogják mutatni, hogy az Egyesült Államok semlegességét meddig és hogyan lehet fenntartani. Az amerikai közvéleményről gyakran kiderül, hogy nagy kilengésekre is képes. Aigner László

Zsidó anya- és csecsemővédelem Temesvárott

Létezik Romániában az úgynevezett Zsidó Egészségügyi Szervezet, mely igen áldásos tevékenységet fejt ki a zsidóság egészségügyi védelmének érdekében. A szervezetnek van anya- és csecsemővédelmi tagozata, mely most alakult meg Temesváron. A Bányász fővárosa a harmadik város, ahol a népi védelmi munka megindul. A tagozat, melynek alakuló gyűlése vasárnap, október 22-én délután 3 órakor lesz a belvárosi zsidó közösség nagyerőben, feladatául tűzte ki, hogy az áldott állapotú levő szegényeket ingyenes orvosi tanácsal lássa kezelésben részesíti őket, a reászoruló szülőanyáknak kórházba juttatja, vagy bábát küld, gondoskodik a szükséges kötszerekről, babakelengyeről, orvosi dipensairól létesít, ahol a gyermekeknek három év korukig állandó orvosi felügyeletéről gondoskodik. Erre a nemes munkára már eddig is igen nagy számban jelentkeztek Temesvár zsidó hölgyei, nemkülönben az orvosok is. A vasárnapi alakuló gyűlésre külön meghívókat nem bocsát ki a rendező bizottság, hanem minden a társadalmi munka iránt érdeklődő zsidó nőt és férfit szívesen lát.

DELI HIRLAP

Bucurestiben
minden újságkioszokban
kapható
Kérje a DELI HIRLAPOT

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feiadott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júli 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés 10 szav. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flander-trafik, Piata I. hovári IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nőgrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratiana 15/a. Telefon: 45-18.

Alkalmazás

Mészáros és hentes segéd pár évi gyakorlattal, jó fizetéssel és teljes ellátással azonnalra felvétetik. Kreiszi Lápova, No. 412. 1388

Állást keres

Mosást, vasalást házakban, lelkiismeretes vállalt tisztá asszony (úgy szintén otthoni mosást is). Kovács III., Vilhelm Mühle-u. 10. 1243

38 éves özvegy úrnő házzelvezetői vagy más bizalmi állást keres. Megkezdését „Mindenhezértő” jellegre a kiadóba. 1389

Lakás

Kiadó egyszobás, fürdőszobás lakás. IV., Str. Sturdza 36. 1379

Háromszobás modern lakás kiadó, ugyanott balkonajtó 130/260 cm. eszlingeni rollóval és 2 ablak eladó. I., Str. Brăniște 2. Str. Marghiloman sarok. 1386

Kétszobás udvari lakás, fürdőszobával és mellékhelyiségekkel november 1-re kiadó. II., Piata Traian 8. I. em. 1387

Egyszobás lakás, fürdőszobával november 1-re kerestetik. Címeket „Csendes lakó” jellegre a kiadóba kérek. 1456

Adas-vétel

Ruhaszekrény és kihúzható ebédőasztal eladó. IV., Str. Bolintineanu 4 szám. 1875

Komplett fehér háló sürgősen olcsón eladó. Megtekinthető délelőtt 8-10-g és délután 1-4-ig. I., Str. Gheorghe Lazar 3. Weiner. 1842

Külfönjéle

Képviselőt keres Bucuresti területére agilis, jó összeköttetésekkel rendelkező fiatalember, aki perfekt a román, magyar és német nyelvben. Cím a kiadóban. 1866

Szép akar lenni?

Használjon **KULKA-féle** szappant, **kozmetikumot, krémeket, krémeket és krémeket, három szavankint. Kapható kizárólag a**

Városi
gyógyszertárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Brătianu.

Hirdessen
a Déli Hírlap-ban